45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 151 Կ. ՊՈԼԻՍ 15/27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1901 16 ՐԷՃԷՊ 1319 — 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1317 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ-Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆԵԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալը Ալի ճասէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50
Դաւառներու համար	108 ղր.	60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره خصوصه

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Օրուան կարեւոր խնդիրներէն մին է Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին և Հէլէնա թագուհւոյն Բեթերսպուրգ այցելելու գաղափարն ունենալը։ Այս լուրը նախ Իտալիոյ նախկին մայրաքաղաքը՝ Թիւրէնի մէջ հրատարակուող «Սթամբա» թերթին մէջ կարդացուեցաւ։ բայց մի քանի օր վերջ, Քրիսպիի կէս պաշտօնական շրջանակներուն կողմէ հերքուեցաւ։ Շատ չանցաւ քաղաքական այս աղմուկներուն վրայ, մէկէն Բեթերսպուրկէ քաշուած հեռագիր մը յայտնեց թէ Զարին Հռոմի ներկայացուցիչը Մ. Նելիտոֆ, պաշտօն ստացած է իր վեհապետներէն ներկայանալ Իտալիոյ թագաւորին և թագուհւոյն հաղորդելու թէ ո՞րը պիտի բարեհաճին այցելել Բեթերսպուրկ։

Ռուսական դեսպանին այս առաջարկը պատահական պարագաներու արդիւնք մը չի կրնար համարուիլ, այլ ի վաղուց կարգադրուած դիւանագիտական մեծ ցոյց մը։ Վիքթոր Էմմանուէլի քաղաքական այս ձգիֆ-ը կարենալ ըմբռնելու համար, պէտք չէ մոռնալ Քրիսպիի դահլիճին օրով Իտալացւոց գլխուն եկած Ասուայի արկածը, ուր 10,000 իտալացի զինուորներ զոհ երթալուն հետեւանօք, Սիկիլիացի նախարարապետին խոչոր և հրապուրիչ երազները ամբողջովին ջուրը կ'իյնային։ Քրիսպի երբեակ նիզակակցութեան ամէնէն ջերմ կողմնակիցը ըլլալով մէկկողմ, չէր կրնար զատուիլ Անգլիացիներէն. իրեն համար, նուիրեալ իտալական միապետութիւնը՝ իր ցամաքային դիրքը կատարելապէս ապահովելու համար, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դաշնակցութեանը կը կարօտէր, իսկ Միջերկրականի «Բրիչ+ոյ» պահպանման համար ալ՝ բրիտանական ծովային գերիշխանութեան։ Մէկ խօսքով, Քրիսպի ֆրանսատեաց մը ըլլալուն, իր հայրենակիցներուն սա գաղափարը սուած էր թէ՝ Գազդիոյ Դ. Հանրապետութիւնը կը սպառնար իտալական հիւսիսային արեւմտեան Ալպեանց սահմանագլուխներուն ի հաշիւ Վատիկանի իշխանութեանց։ որովհետեւ 1871ի Սեպտեմբեր արկածէն վերջն էր որ Վիքթոր Էմմանուէլ Ա.-ի լեգէոնները Հռոմայի դուռներէն ներս խուժեցին։ Արդ այն օրէն ի վեր երբ Իտալիոյ հանրային կարծիքը ուշադրութիւն ընել ստիպուեցաւ երբեակ նիզակցութեան դերին և հանգամանքին, և կրցաւ ըմբռնել թէ Ֆրանսա բարեացակամ զգացումներէ զատ ուրիշ նպատակներ չի մուգաներ Դ. Նաբուլէոնի, Քաւորի և Կարիպալտիի հիմնած միապետութեան նկատմամբ, և միւս կողմէ ալ հակցաւ ալ թէ Իտալիոյ ընդհ. աղքատութեան պատճառը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ իր բնական և արուեստական ուժերէն աւելի ծախքեր ընելու ստիպուած ըլլալը, Իտալիա՝ զգաց տարբեր քաղաքականութեան մը հետեւելուն պէտքը։

Դիւանագիտօրէն Իտալիոյ Ֆրանսայի մօտենալը՝ այս վերջինին դաշնակիցը եղող Ռուսիոյ ալ մօտենալ ըսել է։ Բայց Վիքթոր Էմմանուէլի գահին և Ռոմանովներու կայսրութեան իրար մօտենալուն՝ գրեթէ առաջինին չափ զօրաւոր և ներքին պատճառ մը ալ կայ՝ որ Հէլէնա թագուհւոյն Գարատաղի Նիքոլա իշխանին դուստրը ըլլալն է։ Գարատաղի և Ռուսիոյ յարաբերութիւնները ամէնուն ծանօթ են, հետեւաբար Իտալիոյ թագաւորին և թագուհւոյն Բեթերսպուրկ այցելելու նպատակ ունենալն պէտք չէ որ զարմանք պատճառէ։

Այս այցելութիւնը պիտի նշանակէ թէ միջազգային դաշնակցութիւնները կարեւոր փոփոխութիւններու կը պատրաստուին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱԿԱՅՈՑՑԵՐԸ

Քաղաքական հորիզոնին վրայ ուշադրութեան արժանի երեւոյթ մըն ալ կը նշմարուի, որ Իտալիոյ մանաւոր զգացումներէն աւելի երբեակ նիզակակցութեան գոյութիւնը վտանգի ենթարկելու հանգամանքը ունի։ Բրուսիոյ ակարարիէններուն (հողատէրերու խումբը) թէ՝ Բրուսիոյ դահլիճին և թէ Գերմանիոյ կայսրութեան քաղաքական ուղղութեանը մասին ունեցած աղդեցութիւնը անուրանալի է։ 1871էն ի վեր իրարու յաջորդող ղանձլիներէն մի միայն Պիզմարք կրցած է իր կամացը հնազանդեցնել այս խրոխտ երեսփոխանները. Քաբրիվի և Հոհենլոհէ ի զոր ջանացին իշխելու անոնց իշխելուն։ Ամէնէն վերջինը՝ կոմս Պիւլով իր նոր ընտրութեան միջոցին — ճիշդ տարի մը առաջ — անվեհեր ընթացք մը ունեցաւ այդ ակարարիէններուն հանդէպ։ Բայց այս վերջինները ձգելով նոր Վարչապետը հետեւիլ իր երդիներուն, դիւանագիտական այնպիսի ճարպիկութիւններ ի գործ դրին, որով կարող եղան կանխաւ շահիլ Բայխթակի կեդրոնային մասը կազմող Կաթոլիկներու քուէները, և այսպէս չյաջողցնել ջրանցքներու ծրագրին գործադրութիւնը։

Ներքին ձախողուածքէ մը վերջ, կոմս Պիւլով մտադիր եղած էր դէթ արտաքին քաղաքականութեան մէջ փայլուն յաջողութիւն մը ձեռք ձգել, առեւտրական պայմանագրերը իրեն հաշիւներուն համեմատ վերանորոգելով։ Ակարարիէնները այս անգամ ալ ընդդիմադրեցին, և կոմս Պիւլով, իր դիրքը խախտելու և դաշնակից տէրութիւններուն անհաճոյ երեւալու երկու վտանգներէն ճնշեալ՝ աւելի յարմար դատեց առաջին վտանգէն խուսափիլը պէտք։

Անս այսպէս պահպանողական յօդուածներ պատրաստեց վերանորոգելի առեւտրային պայմանագրերուն համար։

Աւստրիոյ Հորդրդարանին վերբացման միջոցին, կոմս Պիւլով ծրագիրներուն առթիւ վարչապետ Մ. Քէօրպէրի ըրած ազդարարութիւնները, մանաւանդ Հունգարիոյ Նախարարապետ Մ. ոը Զէլի խիստ և կտրուկ լեզուն, ինչպէս նաեւ Իտալիոյ կէս պաշտօնական շրջանակներուն յանախակի բացատրութիւնները, կը բաւեն ապացուցանելու թէ երբեւէն կապերը կամ բոլորովին անազդեցիկ ըլլալու չափ պիտի ձգտին, և կամ պիտի խզուին, եթէ կատարուին ակարարիէններուն իղձերը։

Հռոմի, Վիէննայի և Պուտապէշթի կառավարութիւններէն զատ, Ամերիկա և Ռուսիա, որք արուեստական չատ մը նիւթեր և մեծ քանակութեամբ արտիւք կը ներածեն գերման երկիրներուն մէջ, այժմէն կը բողոքեն կոմս Պիւլովի և ներքին գործոց նախարար Մ. Բոչատովսքիի մաքսային նոր օրինագծին դէմ։ Հակառակ պարագային երկու երկիրներն ալ պիտի բարձրացնեն իրենց սակացոյցերը։ Ապա ինչ կը մտածէ ընել Հոհենձոլլէրներու Հռոմի նախկին ներկայացուցիչը, վերոյիշեալ կրկնակի սպառնալիքին հանդէպ։

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

Մինչդեռ ծերունի Եւրոպոյ մէջ հանրային ուշադրութիւնը կը զբաղի երբեակի և երկեակ դաշնակցութիւններուն ցոյցերովը, միւս կողմէ, Ատլանտեան ովկիանոսէն անդին, նոր Ամերիկաներուն մէջ անտեսագիտական և քաղաքական մեծ փոփոխութիւններու ծրագիրներ կը պատրաստուին։

Վեց եօթը օրէ ի վեր Մեքսիկոյի մէջ համամերիկեան դոնկրէ մը ժողովուած է, ինչպէս եղած էր 1889ին Վաշինկթոնի մէջ։ Այս գօնկրէն ուղղակի պատասխանն է այն ժողովին որ անցեալ տարի Մատրիտի մէջ դումարուեցաւ, և որուն նպատակն էր վերանորոգել Ամերիկայի լատին սերունդ ունեցող երկիրները իրենց մայր Սպանիոյ միացնող բարոյական կապերը և այս առթիւ մտտեսագիտական միջոցներ ալ ստեղծել։

Բնական է որ Ֆէրդինանտ Իզաբելի ժառանգորդները արտասովոր ճիգեր թափեն, չի մոռցնելու համար գէթ այն ազդեցութիւնը զոր ունէին դարերէ ի վեր Ամերիկիոյ մէջ, իրենց գաղթականական կայսրութեան վերջին փչումները եղող Գուպան, Բորթօ Ռիգօն՝ և Փիլիպպինները կորսնցնելէ վերջ։

Միացեալ Նահանգներն միշտ Քոնրոէ, որ Մոնրոէի վարդապետութիւնը պատճառ բռնելով, ժողվեցին ինչ որ Սբանիացիները կը ձգէին կամայ ակամայ, կը փափաքին այժմ համամերիկեան քիչ տարբեր կերպարանք մը տալ վերոյիշեալ դրութեան։ Սակայն այն կէտերն զորս պիտի ուսումնասիրէ Վաշինկթոնի կառավարութեան հսկողութեան տակ գումարուող գօնկրէն։

1.— Գտնել այն միջոցները որոնց շնորհիւ Ամերիկայի բոլոր երկիրները կարենան հաւասարաբար ապրիլ իրարու հետ, և աւելցնել հեղհեղէ իրենց հարստութիւնը։ 2.— Մաքսային ընդհանուր միութիւն մը գոյացնել։ 3.— Ամերիկեան ծովեզերքներուն հետ յարաբերութիւն ունեցող չոգենաւային բաղմաթիւ ընկերութիւններ կազմել։ 4.— Մաքսային վերջնական միութիւնը չի կազմուելէն առաջ Ամերիկեան բոլոր երկիրներուն արտածութեանց և ներածութեանց համար ընդհանուր օրինագիծ մը պատրաստել։ 5.— Կշիռներու չափերը միացնել։ 6.— Գործածումը ստիպողական ըլլալու համար մէկ տեսակ դրամի մը ընդունուիլը։ 7.— Բոլոր Ամերիկեան երկիրներուն համար իրաւաբար ատեանի մը հաստատումը։ 8.— Վերոյիշեալ երկիրներուն հարստութիւնը աւելցնելու նպատակաւ գօնկրէին անդամներէն որ և իցէ միոյն կողմէ եղած առաջարկները ընդունիլ։

Տարակոյս չի կայ թէ այս կէտերու իւրաքանչիւրը ընդարձակ ծրագիր մը կրնայ նկատուիլ. բայց ամէնէն աւելի ուշադրութեան արժանի Շրդ. և Հրդ, յօդուածներն են։

Ի՞նչ կը նշանակեն այս տողերն — կը նշանակեն թէ ինչպէս Պիզմարք Բրուսիոյ մականանին տակ գերմանական միութիւնը հաստատելու նպատակաւ դերմանական համախումբին (էօնֆէդերասիօն ժերմանիէ) ամէնէն զօրաւոր անդամը եղող Աւստրիան չեզոքացնելու համար, վերին հիւսիսային և հարաւային Գերմանիոյ երկիրներուն մէջ Զոլֆերայն (մաքսային միութիւն) մը հաստատեց։ Նմանապէս, Միացեալ Նահանգներն Եւրոպացիները չեզոքացնելու՝ և իրենց գերիշխանութեան տակ Ամերիկեան կայսրութիւն մը կազմելու համար, այժմէն կը պատրաստուին Ամերիկեան Զոլֆերայն մը ստեղծելու։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԼՈՅՍԸ

«Լո՛յս Սուրբ, ողո՛ր ընդ քեզ, անդրանիկ Դո՛ւ Երկնից Մնուն»։
Դրբիւ Կոլոսեալ, Մէյրոն

Ստեղծագործութենէն առաջ, Բաւոր կար, թոհ ու բոհով աւլցուն, անսահմա՛ն անհո՛ւն փոսը կար։ Աստուծոյ Հոգին, յաւիտենից ի յաւիտեան բաբախուն Աստուծոյ հոգին միայն կար այդ ահաւոր՝ խորխորոր պարապին մէջ, ա՛ն միայն կը տեսէր, կը թեւէր այդ է՛ն մեծ պարապին վերեւ, ուր, սակայն, գոյութիւնը կ'երկնուէր, ուրկէ, սակայն, անծիր՝ անեղէ Տիեզերք մը պիտի ծնանէր։ Օրերէն մէկ օր, դղրդեցաւ այդ թափուր վիրը՝ անպարագրելի վշեին խնդուն բարբառէն ահագնագոռ, «Եղիցի Լոյս»ը սուրաց սլացաւ ոլորտ ոլորտ, հունէ հուն, անհունէ անհուն, ու ահա՛, ծաւի ծաւալով ծայր տուաւ Լոյսը մութ ու մռայլ Բասին անծայր ծոցերէն, «Եղա՛ւ Լոյս»—Լոյսը Սուրբ, Լոյսը մաքուր, Լոյսը բիւրեղ, Լոյսը ջինջ ու գունագեղ։ Այդ Լոյսը «անդրանիկ ծիծղուն Մնունդ»ն էր Երկնքին. Աստուծոյ Հոգիին հսկայ մէկ արտացոլացումն էր։ Ստեղծագործութեան առաջին քայլն էր։ Այնուհետեւ, Լո՛յս ամենուրիք, Լո՛յս բողբոջուն, փողփղէնէջ, Լո՛յս ցլունքուն, տարածուն, պայծառափայլ ու անչէջ, Լո՛յս, մէկ բառով, տիեզերքին մէջ. Լոյսը, ծիածաներիւսած վէտվէտումով, թափանցիկ չողչող շղարշի մը նրբերանգումով, պարուրեց, ողողեց տիեզերքն իր մէջ. և տիեզերքը, այդ առաջին կոյս Լոյսէն փաղփուն պրիսմակումով քողքուած՝ գեղեցկացած, դուրս ելաւ շքե՛ղ, փառա՛ղ։

* * *

Ո՛ւ առաջին մարդը, երբոր աչուին բացաւ չի բացաւ ի լոյս, զգաց արարիչ Աստուծոյ այն չքնաղ պարգեւին անճառ խաղտումը իր աչուրներուն վրայ, իր առաջին ակնարկը՝ նայուածքէ մը աւելի յարում մը եղաւ դէպի լոյսը, յառո՛ւմ մը հիացեալ և անքթիթ. այնպէս իմն զգաց թէ, անգայտ ու փափուկ, անուշ ու փաղաքուշ այդ տարրէն՝ եթերային հոսանուտի նման բան մը կը լմուէր իր հոգիին, իր սրտին, իր մտքին, բոլոր բովանդակ իր էութեան, գիտցաւ հասկցաւ թէ ինքը անով միայն կար, և կամ, ինքն ալ՝ ներդաշնակ, գեղունակ փառունակ, կուռ ու հոմ մէկ խտացումը, տրամ տարրացումն է լոյսին. իմացաւ խելամտեցաւ թէ լուսոյ զաւակ, լուսոյ էակ մըն էր ինքը. լոյսն ինքն իսկ էր, տարբեր՝ գեր ի վեր ձեւի մը տակ, իտեալ կաղապարումով մը, թափուած, ձուլուած, և ձեւաւորուած ա՛նպիսի արուեստոտ բաղադրումով մը՝ զոր էն՝ մեծ քիմիագէտը, աշխարհներու Արարչապետը միայն կրնայ յերիւրել՝ յօրինել։

Առջի մարդէն մինչեւ արդի մարդը լոյսը պաշտաման առարկայ մը եղաւ, և պիտի ըլլայ ալ մինչեւ վերջին մարդը. դի մարդը առաջին օրէն իսկ դիտեց թէ, լոյսը ճաճանչաւուխտ մէկ նիշն էր կեանքին, լոյսը կը համապատասխանէր կեանքին՝ ուրոյն, անմէկին հարազատ իսկատպութեամբ մը, ծուի ի ծուի, վէտ ի վէտ թրթռումն էր կեանքին, թրթռումի թաւութիւնն էր արփաւէտ՝ կենսաւէտ առ յաւէտ. ոսկեվան ոսկեցնցուղ ցանցն էր անհունացած, համաչափիւռ, ուր կեանքը կը պճրտկի անդադրում վառվռակոտ եռանգներով քիւր ու բիւր։ Լոյսը եղաւ, ու կեանքը եղաւ։

* * *

Հիւսիսի ծոցէն, հարաւի գոգէն, արեւելքի, արեւմուտքի պարունակէն, երկնքէն, միգամածներէն, ծիր կաթինէն՝ լոյս կը կաթի, լոյս կը հոսի, լոյս կը թաւալի ու կը թաւալի, ու կը ծաւալի յարաճուն՝ յարաբուն թրթռականութեամբ մը։ Հիանալի հակասականութեամբ մը, լոյսը լեցուած, ղեղուած թաթաւուած է տիեզերքին մէջ։ Լոյս ու տիեզերք իրարու մէջէն անցած, գիրկընդխառնուած հոյակապ դրուագն է Աստուծոյ մատանց, գոհար թագը մին՝ Արարչին գագաթին, չողակնայեռ ճաճանչը միւսը՝ այդ գոհար թագին։

Լո՛յսը... ո՞ւր չի կայ այն։ Շողբաց-ցիկ, չողխփիկ ատաղիկէն մինչեւ գիշերուան փոսուռան պսպղուն, ամպերու նախչուն ձուլանքներէն— երկինքի այդ հսկայ ծաղիկներէն— մինչեւ երկրի մանտրտիկ ծաղիկները գոնզգոյն, լոյսը կը մաղէ՝ կը շարմէլ իր երփնտնկարը, գրաւիչ, յանկուցիչ, հրապուրիչ ու մէկ ծայրէն միւս ծայրը կարկառող տիտան ծիածանէն չքեղափառ մինչեւ ջուրի մէկ պզտիկ փչուրին մէջ բեկբեկող ծիածանը վառ ի վառ, լոյսը կը խաղցնէ իր հրաշալի վրձինը իր ամենէն թարմ թոյրերու ծորումովը։

* * *

Սակայն, ինչ է Լոյսը, ինչպէս կը զգանք զայն. ինչպէս կ'ըմբռնենք զայն, ինչ կայ իրեն մէջ նիւթական՝ որ աննիւթական անոր հանգամանքը ա՛նքան շօշափելիօրէն կը զգացնէ մեզի, ինչ կայ անոր մէջ գիւթական, որ աղուոր հրեշտակի մը քնքուշիկ հպումովը կը զգամացնէ, կը զգեսեցնէ, կը մաղնխացնէ մեզ։ Չի գիտէ՞նք։

Միտիքականութիւնը—բայց—հիպնոսացած անոր անարատ մատուռակումէն, «Աստուծոյ հալած՝ հայլիացած սէ՛րն է ասի», պիտի ըսէ, որ իր լուսաշող՝ լուսողող պատուանդանէն կը սրսկուի, կը թափուի երեւելի՝ աներեւոյթ իր համայն էակներուն ու գոյակներուն վրայ։

Մրշակի հեշտ է հոգին՝ մարմիոլ այդպիսի վերաալայիկ խոհանքի մը մէջ. խոհանք մը չըլլար այս այլեւս, հապա՝.—թունդ ու թուռցիկ խոյանք մը, որուն արագ արագ վերալակման պահուն դէպ ի լոյսերու Լոյսին սահմանը՝ տեսլապաշտ հոգիդ՝ գոգցես՝ այդ ֆեոֆոֆեալ «էրոյն»—եթէ ներելի է այդպէս բացատրել— ջինջ կաթումովը կը զտուի, կը մաքրուի, ու երկնքի ծաւի կապոյտին հետ կը շփոթուի։

* * *

Պաշտելի է լոյսը արդարեւ... ո՞վ չի սիրեր զայն, ո՞վ չի պչնուր անոր։ Բանական ասուն կենդանին, և անբան անասուն կենդանին, հաւասարապէս, կ'ընդունին լուսոյ դիւթանքը։ Միայն թէ, մէկուն մէջ եթէ այդ դիւթանքը գիտակից պաշտաման մը կը փոխուի, միւսին մէջ անգիտակից հիացքի մը տարտամութեամբը կը տարուբերի։ Երկնից վէտ լուրթին մէջ թռող, լուսոյ թաւիշ թեւիկներուն վրայ թռռող, անոր լրենաւէտ վէտվէտումին յառող պերճափառ արծիւին սուր ու հուր աչուին, և աշխարհի էն չքնոտի էակին —եռուն զեռուն որդին մանրիկ մանրադիտական աչուին՝ դէպի գոգը իրենց կլոր ոսպնեակին՝ լուսոյ հազա՛ր համար հրաշալիքներուն հոյլը կ'ամփոփեն, կ'ամբարեն։

Ո՜հ, աշխա՛րհ արարած, «լո՛յս» կը պոռայ, լո՛յս կը ծծէ, լո՛յս կը հայցէ, լո՛յս՝ նիւթական ու ֆիզիկական աշխարհին մէջ, լո՛յս՝ բարոյական, իմացական ու հոգեկան աշխարհին մէջ, լո՛յս՝ խաւարին մէջ։ Ի դէպ չէ՞ արս կոչել. — Փա՛ռք քեզի, լոյսդ լուսոյ, Անմահդ Աստուած, քեզ բի՛ւր փառք. որովհետեւ դուն կը ճանչցուես քեզ, ամէնէն առաջ, քու ամենուրեքութիւնդ կարծես ամէնէն աւելի յատկանշող՝ չենչող այդ պարդեւովդ առաքուրդս։ Մի՛ զրկեր ատկէ մեզ՝ թէ՝ այդ աշխարհին մէջ աղցաւոր և թէ՝ միւս աշխարհին մէջ յաւիտենական։ Բղխեցո՛ւր, պոռթկացո՛ւր ատկէ մեր վրայ։ Մի՛ զրկեր ատկէ նաև մեր մուռեներեր։ Լուսոյ պատանքին փափուկ պարուրանքովը հանդչեցո՛ւր զանոնք անդրշիրմի կեանքին մէջ։

ՀՐՈՒՇԱՆ

ԳՐԶԻ ԼՈՒՐԵՐ

Հարուստ երիտասարդ կալուածատէր մը, իմանալով որ անծանօթ անձ մը հեռաւոր քաղաք կ'երթայ անուանի էշեր գնելու համար, ինքն ալ այդ չորքոտանիին մեծ-ութիւն ընելուն, մինչեւ անծանօթը փնտռել և իր ներկայութիւնը բերել տալով կ'ըսէ։

—Իմացայ որ անուանի էշեր գնելու համար մօտերս ճամբորդութիւն մը պիտի ընես եղեր։

—Այո տէր իմ, սովորաբար այդ ազնիւ կենդանիին առեւտուրով կը զբաղիմ։

—Էհ անանկ է նէ, ինծի համար ալ զոյգ մը կը բերես։

—Ինչո՞ւ չէ.

—Քանի՞ օրէն պիտի վերադառնաս։

—Քսան օրէն առ առաւելն.

—Քանի՞ ոսկի պիտի տամ։

—Զեզի համար 500 ոսկի կ'ըլլայ վերջապէս և որովհետեւ հարուստ չեմ՝ պէտք է որ դրամը հիմայ կանխիկ վճարէք։

—Շատ լաւ, առ դրամդ կանխիկ ըսելով, երիտասարդ կալուածատէրը մէկիկ մէկիկ 500 ոսկի պատուական հնչուն դրամ կը համբէ «աւանակավաճառին» ձեռքին մէջ։

Երիտասարդին գրագիրը այս միտ միտ առեւտուրին ներկայ ըլլալով՝ կ'ապրի կը մնայ և չի յանդգնիր դիտողութիւն մը ընելու իր տիրոջը։ Անծանօթը դրամը գանձելով ուրախ զուարթ կը մեկնի ընականաբար, իսկ գրագիրը խոր մտածութեան մէջ, իր սենեակը կը քաշուի։

Թիչ յետոյ երիտասարդ կալուածատէրը իր գրագիրն սենեակը կ'երթայ անոր կարեւոր բան մը հարցնելու համար։

Երբ սենեակին դռնէն ներս կը մտնէ կը տեսնէ, որ գրագիրը աթոռի մը վրայ նստած բաներ մը գրելով կը զբաղէր և իրեն ուշադրութիւն չէր ըներ երբեք. երիտասարդը կը հեռաքրքրուի և կամաց մը գրագիրին մօտենալով կռնակէն կը դիտէ թէ ինչ է արդեօք անոր գրածը թուղթին վրայ որ այդչափ գինքը կը զբաղեցնէր։ Կը նշմարէ թէ թուղթին վրայ սապէս գրուած էր.

Աշխարհի ամենամեծ առանձինները

Այս վերնագրին անմիջապէս ետքը երիտասարդ կալուածատէրին անունը գրուած էր։

Ասկեայ որ կը տեսնէ երիտասարդը՝ բարկութեամբ կ'ըսէ գրագրին.

—Ծո ես աշխարհիս ամենամեծ աւանակն եմ.

Գրագիրը ինքզինքին գալով կը պատասխանէ

—Ներեցէք տէր իմ, բայց կարծեմ թէ քիչ մը առաջ պնխելքութիւնդ ցոյց տուիք

—Ինչ կերպով

—Այդ անծանօթին 500 ոսկի տալով որպէս զի ձեզի հեռաւոր տեղէ մը զոյգ մը աւանակ բերէ։ Ինչ կոյր վատահութիւն. հապա չի բերէ՞ նէ.

—(Ծէծոֆլէվ) ծօ էյ հապա բերէ՞ նէ

—(Ֆոդելվէ)էն՝ այն ատեն այս թուղթին վրայէն քու անունդ աւելցուլ անոր անունը կը գրեմ.....

ՊԱՒՂՈՍ

ԿԵԱՆՔԸ ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Դ.

—Զաւակդ ո՞ր դպրոցը կը դրկես։

—Փրէֆներուն։

—Դո՛ւք, Մելքոնեան էֆ.։

—Մխիթարեան։

—Անշուշտ պատճառ մը ունենալու էք այսպէս ընելու։

—Բարեկա՛մս, մեր վարժարանին վիճակը մէջտեղն է...։

Երեք հոգի չոգենաւին մէկ անկիւ-

նը նստած կը խոսակցէին այսպէս, ու ես կը հետեւէի, ակամայ, անոնց խոսքերուն, չարժուելուս։

Սկսայ խորհրդածել տխուր իրականութեան առջեւ։ Թէ տպաւորութիւններս ինչ եղած էին, ուշիմ ընթերցողը անոնց յուզումնալից ընութիւնը կրնայ գտնել։

Անուրանալի է թէ հարկ եղած «խղճմտութեամբ» չէր աշխատուած վերջին տարիներուն դպրոցին նախկին իրական-փայլը վերարտադրելու առաջադրանքի։ Կացութեան առջեւ, հոս, ամէն մարդ սա հետեւութիւնը կը հանէ թէ թաղային պաշտօնեայներու ընտրութիւնը և անոնց գործելու եղանակը գլխաւորաբար ինչ ինչ քմահաճոյքներու հետ ուղիղ համեմատելէն կախում ունի։ Անդին՝ ուսանողութիւնը, այսինքն ապագայ սերունդը կը տուժէ եղեր, որո՞ւ հոգ։

Քանի որ վարժարանին խօսքը կ'ընենք, մինչեւ այս առաջիկ նոր փոդա բարձրութիւն մը ընտրուած ըլլալուն պարագան։ Այս մարմինը վեց անդամէ բաղկացած էր. մին վերջերս հրաժարեցաւ. մնացեալները թէև կրթական գործին նախանձախնդիր, զարգացած անհատներ, բայց իրաց բուն վիճակին չեն գիտակցած. ըսել կ'ցանկանք թէ նոր քլած են ընտրել, քննասիրել կացութիւնը։ Թաղեցին այսուհանդերձ կը գնահատի որ նախորդ հոգաբարձութեան գործած սխալները զարմանուին նորերուն ջանքերով, նորերն ալ կ'աշխատին որ քիչ խօսին և շատ արդիւնք ցոյց տան, թաղեցին ալ սա կ'ուզէ, ուրեմն... սպասե՞նք և յուսանք։

Բնականաբար դպրոցին հետ եկեղեցին ալ կը վիշտի։ Երեք քահանայով, 3 ժամկոչով և 1 լուսարարով՝ պզտիկ եկեղեցի մը ունինք ուրեմն։ Զարհուրանցած չենք ըլլար եթէ ըսենք թէ մեր տէրտէրներն ալ նիւթապաշտներ են, աւելի կամ նուազ... Ժամկոչները եկեղեցիին ներսէն աւելի դուրսը կը մնան։ Որովհետեւ առտու իրիկուն ժամուն առջեւէն անցնող կամ ներս մտնողներուն ամէկոգ բարեւներ հաստատելու են... Դալով լուսարարին... ան մարդ մարդ մը որ իր վիճակէն չի տրանջար։ Բազմանդամ ընտանիքի հայր՝ զուարճալի դէմք մըն է, բայց տկարութիւն մը ունի... Ջերմ Բաքրեան մըն է։

—Հապա թաղական աղանդերը, պիտի հարցուի։

—Անոնց մասին՝ ուրիշ առթիւ։

* * *

Գաղտնի Դրայ խարիզ և չիշատակել մանաւորապէս մեր երիտասարդ աշխարհինները, օ՜հ, ասիկայ անոնցմէ զանցառութիւն մը չէ որ պիտի նկատուէր... ընդհակառակն։ Բնականի ակնարկ մը սեւեռենք ուրեմն, քանի մը վայրկեան իրենց խկութեան մէջ ուրուականարելով անոնց բարքն ու բնոյթը և կամ սիրոյ իտէալը՝ նրազ կամ բաղձանք։

Բացի հայ-լոյթի պատկանող մէկ քանի երիտասարդներէ որոնք իրենց բացառիկ դերքը միշտ բարձր բռնելու ձգտումներ ունին (.), միւսները, բարեկիցիկ կամ միջակ դասակարգի անդամներ, ընդհանրապէս դիւրահաղորդ են, բանական զարգացումը մաքով կամ գէթ չափաւոր ուսում առած՝ համեմատաբար։ Եթէ հայ-լոյթ կ'ըսենք, ընթացիկ քաղաքն է որ կը գործածենք միայն՝ առանց իր բուն իմաստի ընդարձակումին, որովհետեւ հոս ալ հայ-լոյթ կարծուածը մեծ տարբերութիւն չունի ընկերային այն դասերուն վիճակներէն որոնք աւելի կ'երեւան ինչոր են։

Բարեկիցիկ դասէն սկսելով մինչեւ հաստատ դասակարգը, մեր երիտասարդները ունեցած են իրենց գովելի կողմերը իբրեւ աշխատասէր, գործունեայ և յառաջդիմելու աւելի կամ նուազ հետամտող։ Անշուշտ տխուր բացառութիւններ չեն պակսիր։ Ոմանք առանձին գործի մը տէր են. ուրիշներ իրենց հօրը վաճառատան մէջ կ'աշխատին և մնացեալը բամբնուած է արհեստաւորի և գրագրի դասակարգերուն մէջեւ։

Ինչ որ իրրեւ շահեկան երեւոյթ կրնայ նկատուիլ թերեւս, Գաղտնի երիտասարդին և տարբեր դիւղերու երիտասարդներու միջեւ բաղդատութեան աչքառու եղեր մը գտնուիլն է։ Եթէ ոչ իրրեւ ապրած մարդ կամ սկսեալ, իր վայելուչ արտաքինով ու շարժուձեւերով, խօսելու տեսակ մը վարժ յատկութեամբ, վերջապէս իր Ռէնէն դերասանը առաջինը առաւելութիւն մը յայտնած է ձեռք բերել եթէ ոչ Բերայի գէթ ուրիշ թաղերու երիտասարդներուն վրայ։ Հոս պէտք է աւելցնել թէ ընդհանուր տեսակէտէն չէ որ կը քննենք հարցը, այլ՝ աւելի՝ առանձնայատկութեանց վրայ հիմնուելով։...

Գիւղին մէջ, հակառակ հայ բնակչութեան հետզհետէ ունեցած յարաճուն հանգամանքին, ամուսնութիւնները կայուն ընթացք մը ունին։ Տարին հատ մը եթէ տեղի ունենայ՝ բաւական է։ Ինչի՞ վերագրել այս դառն իրողութիւնը։ Գաղտնիները մէկէ աւելի են։ Գաղտնի դպրոցի երիտասարդը իրեն յատուկ իտէալը ունի։ Եթէ չերեւակայեր մտգական գաւազանի միակ հպանցումով օրին մէկը ձեր կուշտ մը դառնալ, գոնէ կ'երազէ նիւթական բարձր աստիճաններու վրայ ելնել հոնկէ դիտելու համար... կանքին ունայնութիւնը, երկար տարիներու անցքէ վերջ։ Հարուստ կին, նախանձելի դիրք, հեշտագին կանք։ Անհաւասիկ Գաղտնի դպրոցի տեսլապաշտ երիտասարդին մտատիպարը։

Երկար պիտի ըլլար յաւելուածներ կցել այս ինքնին այնքան նշանակիչ ու թէ՛ անրջօրօր հայեցակէտին...։ Եւ եթէ ըսենք թէ անկէ դուրս տարբեր քմահաճոյքներ ալ կան որոնք արդարացում մը յառաջ չեն բերեր...։ Չեմ գիտեր թէ ինչ պիտի մտածէիք փորձութեանը վրայ այն երիտասարդներուն որոնք, տոմիկ ալրկան սովէն բռնուած (.) օտար միութիւններ կը կնքին... Զմրնխայցիք թո՛ղ չի տրանչին... հոս ալ այդ կարգի նմոյշներ ունինք թէև բարեբաղդաբար հազուագիւտ։

Իր ընկերային վիճակին բարելաւումը այս տեսակէտերէն հետաքննելէն վերջ՝ Գաղտնի դպրոցի երիտասարդը բնական բար պիտի յամառէր իր անդրանկեան կառչած մնալ, հակառակ կրած սիրային պատրանքներուն և, իր անհատական կենցաղը յարմար՝ թէ ոչ փայլուն ամուսնութեամբ մը հանելի դարձնելու կարելիութեան ա՛լ հակառակ։ Որովհետեւ հոս «լաւէն վերջ լաւագոյնը» են դրութեան հետեւողներուն թիւը ստուար է։ Ու յետոյ, լրիւ պայքար մը կը մղուի կարծես իրարու դէմ զիրար գերազանցելու՝ այս կարգի արամագրութեանց համար։

Գաղտ-Գիւղ. ՄԵՂՈՒ

ԽԱՐԻՃԻՅԵԼ

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ.—Եունան կազէթայարբնատն պէրիխինին րիւաեէթինէ կէօրէ, Եունանիքթան հիւքիւմէթի Իթալիա թէրճանէլէրինէ 6 եէնի զրհուլը ըսմարլամըշ սրը։

ԹՐԱՆՍԱՆԸՆ Պրէմի լիմանընտա պուլունան «Միաուէլիս» նամ թալիմ կէմիսի մանը հալին սէքիլինէ մէգքիւր լիմանսակ Բօրթուկէզ հիւքիւմէթի մէրքեզկ ալան Լիզպոնա տզրու հարաքէթ խլէմիշ սրը։

ՍԷՐԲԻՍԹԱՆ.—Պէլկրատտան իշար օլունտուղունտ կէօրէ, Սէրպիսթան հիւքիւմէթի Լոնտրա՝ Ամէրիկա, Պաւքրէշ սէֆարէթխանէլէրինէ թախսիմատ թէրնը՝ Սաբրէյինա մէնիսինէ միւզաքէրէնէ գանտրանագ պիւտէֆ լսիհասընա իսխաղ իթմէմէք ֆիքրինէ իմիշ, զիրա մէզքիւր իւշ սէֆարէթ լաղվ օլունաճագ իմիշ։

ՐՈՒՄԱՆԻԱ.—Ղուքրէշտէն«Թայմզ» կազէթասընա եազըլարընա կէօրէ՝ Բուսմանիանդն ասվալը մալիսէսի էտուէշմէկ պաշլամըշ սրը։ Կէլէճէք սէնէ պիւտէֆինին աչրը հալընդ 30 միլիոն ֆրանգտան իսպարէթ օլմաղը լա մնագ իզթիհոր։ Կէչէն սէնէլէրին աչրընա նիսպէթէն պու պէֆտէքի նազասան պիր թէրազը սաբելպիլիր։

—Ղուքրէշ մէշհուր էճրանչարասընա տօքթ. Լիսնէթ՝ կէլէճէք բաղար էրթէսի կիւնի՝ Բարիստ իհթիմա իսէճէք օլան ճէրբասլըգ գօնտրէկտնէ միւղաքէրաթա իշթիրաք իթմէք իւզրէ, չէհրը մէզքիւրէ կիմմիշ սրը։ Մումարիկ՝ ուզգի։ տալագ խասթալըզը հագդընտա գօնտրէտ պաղը մուհիմ թէպլիղաթտա պուլունտաղ սրը։ Տօքթէօրլար արարնտա ուզուն ուզաղը միւպահասէ սէբեբէսի օլան տալագ մէսէլէսի՝ ճէրբասլըզընթէրազթէրազթեմը սահէսինտէ հալ օլունմուշ սատ օլունապիլիր։ Շիմտի՝ ճէրբասլըգ ֆէնինի սահէսինտէ խասթա տալագընը քէսուպ չըգարմագ դօլայ օլաճէօր։ Զամէն պուղնը կիպի պիր չօգ ամէլեաթի իճրա գէլընմըշ, վէ պունլարատն պէօնիւք մուվաֆֆագիեաթ հասիլ օլմուշ սրը։ Տօքթ. Լիսնէթ՝ չըգարբլան տալագլարատն [20 դրատարընը պէրապէր Բարիզէ կէթիրմէքտէ սրը։

ԱԼՄԱՆԻԱ.—Բիլտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէէ նազարէն, Ալմանիա-Տանըմարգա հուտուտունտա քաեէն պիր քէօյտէ, օն քիշի մինասէպէսի-սիդ հարէքէթլէրինէն նաչի հուտուտանա խարիճէ թարա իսիմիշլէր սրը։

—Պավիերա վէ Վիւրթէմպէրկ հիւքիւմէթլէրինին իսրար վէ թալեպլէրի նէթիճէսի օլարագ, Ալմանիա պաշ վէքիլինին՝ թարիֆէլէրտէ հուպուպաթ իւզէրինէ օլան մուգարրէրաթը տէյիշտիրտիկնէ տարը օլան հավատսի՝ նիմ բէսմի պիր Ալման կազէթասը թէքվիպ էթմիշ, վէ թարիֆէլէրին միւթթէհիտ հիւքիւմէթլէր մէճլիսինէ էսասի վէ քիւլլի թատիլաթա տուչար օլմասան գապուլ իսիլմէսի՝ գավիսէէն իւմիտ վար պուլունտուղունը պէկան իթմիշ սրը։

Սիլէվիատա՝ Սգօչիա խօրզը եէթիտրիսիմէքտէ օլուպ, շիմտիէ գատար իճրա գըլընան թէճրիպէլէրտէն՝ մաթլուպ օլան հասրլ օլմուշ սրը։ Պունտան պիր սէնէ էվվէլ՝ Էյիթ՝ չէճրինտէ պիր թէք խօրօս պուլունմասը-ղը հալտէ, չնտի պունդարատն պին գատար կէօրիւլմէքտէ իմիշ։

Պէլճիկա.—Շէքքէր իքքամիյեէսի իշուն, իճթիմա իտէճէք օլան գօնիֆէրանսընն՝ էօնիւմիւզտէքի նոյեմբեր այը զարիֆնտա ինիգատ էյլէեճէեի մուճագագ սրը։ Ինկիլիզ կազէթալարը՝ Բուսխա հիւքիւմէթինին՝ իքքամիյեէնին լաղվընա գարշու պուլունտուղունը պէեան իթմէքտէ սէվամ իսիեօրլար։ Ալմանիա, Ֆրանսա վէ սահիր Եվրօքա հիւքիւմէթլէրի՝ գօնֆէրանսա մուշրախասալար կէօնդէրէճէքլէր սրը։ Ֆրանսատան մատպա սիկէր հիւքիւմէթլէր գօնֆէրանսա իշթիրաք էյլէեճէքլէրինի պիլտիրմիշլէր սրը։

ԲՕՐԹԻԿԷԶ.—Լիզպոնատն իշար օլունտուղունա կէօրէ՝ բարա ճէմիեէթլէրի՝ հոգդալարընտա նէր օլունան էնէնիզամսիզլիկ եավաշ եավաշ ալըրմաղա պաշլամըշլար սրը։ Մէզքիւր ճէմիեէթլէրտէն էքսէրիսի եէնիզամսիզլիկ մուճիպլինէճ՝ Թէրթիպ վէ թէշքիլ բրօկրամլարընը թավիպ իսիլմէք իւզրէ հիւքիւմէթ թագտիմ նիթմիշլէր սրը։ Տիկէր ճէմիեէթլէր տախ գարիպկն՝ պու խուսուսատաքի գաբարլարընը գապուլնէեէ արզ իսէճէքլէր սրը։

ԻՆԳԻԼԹԷՐԱ.—«Կրանթամ» շէհիրնէ կիւէյզի 83, կէլին 80, եաշընտա օլարագ պիր չիֆֆ ճիվանընը սիւեին ճէմիեէթի իճրա օլունմուշ սրը։

ԻԹԱԼԻԱ.—Իթալիատա մէվճուտ հայուտալարընն էն տէչէթիսի պուլունան Մօզոլինօ՝ կէչէնէլտէ զապրթա թարաֆընան թէվզիֆի իսիլմիշ, վէ հէր պիրի հագդընտա թաֆսիլաթ վերմէք չարթը իւէ՝ 22 քիչիսի գաթէ էյլէմիսինի՝ վէ Ֆրանսատա ֆիրար էյլէմէք նիեէթինտէ իքէն եազաեը էյլէ վէրտիեինի իսիրաֆ էյլէմիշ սրը։

ՐՈՒՍԻԱ.—Բարիզատն իշար օլունտուղունա նազարէն՝ Բուսխա հիւքիւմէթի նահաս ամէրիսաթընը իճազընա տէվամ իշունն բարա թէտարիքի զըմնընտա Ամէրիգա պրօբաալարընա միւրաճաաթ էթմիշ սրը։

—Թաշդիգ մէճմուալարընտան Բիւսէրէթ էճնէպի մէճմալիքտէ վուզուլ պուլան մէճմուրիյէթլէր մախսուսասը էնտաս սընտա՝ Բուս բուլարը իւէ քեազրտ բուպրա թապրնա մախսուս պիր մաճպանրն Լոնտրատա մէվճուտ օլտուղունը էյֆ էյլէմիշ սրը։

Բէլճիրասպուրկտան իշար օլունտուղունտ կէօրէ, Բուսխա մալիյէ նազարը Մ. Վիթթ՝ պահրը Սիհանրն Գաֆգասիան սսէնիլի պօհուհնամինինդասը միւթէսավէվէր օլան չրմինտքէր խաթթընն ինչասընա եազընտա միւպաչէրէթ օլունճաղընը պէեան էթմիշ սրը։

Մէզքիւր սանիլտի պուլունան միւթէտատիտ չէհիրլէր՝ խաթթրն ինչասընտան ոնրա պահրիյէ մէրքէզլէրինէն ատտ օլունճաղ, վէ օրալարա ճէսիմ վարընրար եանաչա պիլճէճէք սրը։

ՅԱՒՈՆԻԱ.—Ճաքոնեա մալիյէ նէզարէթի 3 այտա էօտէնմէք իւզրէ, եիւզաէ 7 ֆաղլի 10,000,000 բուպալըզ խաղինէ պիլէթլէրի նէր օլունճաղընը իլան իթմիշ սրը։

ԱՅԴԱՆԻՍԹԱՆ.—«Նօվոսթի» կազէթասը եազրեօր։

«Եագընտա Աֆղանիսթանտան պիր աէֆարէթ հէյէթը մախսուսէսինին Բէթրսպուրկա կէլմէսինէ իսթիզար օլունուեօր։ Պու հէյէթի՝ Բէթէրսպուրկտան Լոնտրատա կիտէճէք վէ ենէք Բուսխա թարիգը իւէ Աֆղանիսթանա ավանթ էյլէեճէճէք սրը։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ ՄՈՒՀԱԲԷՊՍԻ.—«Մանչէսթըր Կարտիան» կազէթասը Պասուրթուլանտ դրթասընտա պուլունան մուխապիրինէն 16 սեպտ. թարիխի իւէ ալմըշ օլտուղու պիր մէքթուպը նէր իսիեօր։ Պու մէքթուպդն մէպը՝ Ինկիլիզլէրին բէք տէ խօշնա կիտէճէք պիր սուրէթտէ տէեիլ սրը։ Մուխապիր Լորտ Քիչէնէրին 1 սեպտ. թարիխի պէեանամէսինի թէնգիտ իւէ՝ մէքթուպնա պաշլատարագ պատէհու չու եօլտա տէվամ իսիեօր։

«Մուհարէպէ տէվամ իսուպ տուրուեօր՝ մէքթուպը եազընըզմ մանալտն Օրանմ գրթասընն կէնիշ պիր մահալը կէօրիւնիեօր, ճիմատա կիւնի իսէ Ինկիլիզ միւիրէզէլէրինին իգա իթթիքլէրի եանկընլարանտա ուճուգտա զուհուր իտէն տիւմանտար կէօրիւեօր իսի։ Կէչէն կիւն Պասուրթ զապրթա մէճ-մուրլարընտան պիրի՝ գումանտան Օլիվիէնին էմլաքնա նէ եօլտա մուամէլէ իսիլմիշ օլտուղունը պիլէ հիքեաեէ էյլէեօր իսի։ Գումանտան Օլիվիեէ Սէյլան ատասընտա էսիր պուլունմաղտա սրը։ Պատէհու մուխապիր քի—Ինկիլիզ սրը—Պօէր գումանտանլարընտան Բրիհէրէրին զէնճիլէրէ նէ եօլտա մուամէլէ իթտիեիճէն պահա իսիեօր։ Մալիսմ օլտուղու իւզրէ՝ Բրիհէճինկէր՝ Ինկիլիզ խրամէթինտէ պուլունան հէր հանկը պիր զէնճիի՝ միսէլլան օլտուն օլմասընն՝ գուրչունա թուճաճաղընը իլան էթմիշ իսի։ Իյիթէ պու գումանտան սէօզիւնտէ զէրրէ գատար գուսուր էթմէմիշ, պիր չօգ զէնճիլէրի հագսըզ եէրէ գաթլ էյլէմիշ սրը։ Պունուն իւզրինէ Ինկիլիզ գումանտանլարը տա՝ գումանտան Բրիհէճինկէր հէր նէ վագթթ էսիր իսիլիրսէ տէր հալ գուրչունա տիպիլմէսի իչուն էմր վերմիշլէր սրը։ Ֆագաթ կարիզ սիր քի Ինկիլիզ մուխապիրի՝ Ինկիլիթէրա գումանտանլարընն պու գատարընա բրութէօթօ իսիեօր։

Մանգա Լիպէրալ Ֆրգասընա մէնսուպ պիր կազէթա մուխապիրի օլմագլա, տիւզմէնի իլիթիզամ իթմէք պաշգա եէրլէրտէ բէք կարիպ կէօրիլմէեօր։

Մ. ԼԻՒԶԱԹԻՆԻ ՄԻԼԻԹԱԼԷՍԸ.—Իթալիա սապէգ մալիսէ նազիրը Մ. Լիւզզաթի՝ «Պէրլինէր Թակէպլաթ» կազէթասը մուխապիրի իւէ վուգուպուսան միւլագաթընտա, եէնի ալման թարիֆէսինէն պահա իսէրէք չուշ սուրէթլէ իսարէի լիպան էյլէմիշ սրը։ «Ալմանեանքն ուլում վէ ֆիլունտա՝ իգթիսատի վէ սիեասի ումուրընտա իքթիսապ էյլէտիրի գուվվէթի օ տէրէճէ մուհիմմ սրը քի, մէզքիւր հիւքիւմէթին կէօմրիւք բուսումը հագդընտա իթթիհատ իսլէճէի սիեասի թավը ու մէպլէք՝ ումմէմ մէգէնիրէթ ալէմինէ՝ վէ եախոտ հիչ օլմազտա պիթիւն էվրօքատա թէէսիր էյլէեճէճէք սրը։

Ալմանիա ֆէվգէլատէ մէպէնի օլմագ հասիյէթէի իւէ, թէրազը թարաֆտարը օլան պիւզճիկլի ֆէնին վէ սանտաֆ էրպապրնին մուհապիթ վէ հիւքիւմէթինէ մահար օլտուղու կիպի՝ մէզքիւր միւէթէ գարշու պէկ՝ տախի տէրին պիր մուհապիթ իւէ միւթեհասիս օլտուղումատան, եէնի թարիֆէնին մալիսմ օլմասընտան էվվէլ՝ մէզքիւր հիւքիւմէթին բօլիթիգասընը միւտաֆիա զանընտա խայը պէեանատա պուլունմուշ իսիմ։

Գէօրթինտէ իյրատա էյլէտիեիմնութգտան պիր գաչ հաֆթա սօնրա՝ Ավսթրիա վէ Իթալիա էֆքեարը ամէսինէ էնտիզէ վէճէն եէնի թարիֆէ լահասը նէյր օլտուղուդ։ Մէզքիւր թարիֆէ, վէ եա պունա պէնզէր պիր թարիֆէ՝ Բայսթակ մէճլիսինէ գապուլ օլունճաղ օլուբսա՝ սահիր տէվլէթլէրէ մուահէտաթ թէճտիտ օլունմազ. Հինչի տարը տէվլէթլէրէ Ալմանիա ապրանտա մէվճուտ օլան թիճարի մուահէտաթընն թէճտիտի եէնի թարիֆէ ատքեամընը օ տէրէճէ տէեիչտիրմէէ սէպէպ օլաճագ սրը քի, Բայսթակտա մէճլիսի պիթթապ պունու թատիզ վէ գապուլ իթմէեճէճէ սրը։

Մէզքիւր մէճլիսատ, եէնի թարիֆէ հագդընտա ճէրբասլըգ իսէճէք միւզաքէրաթընը, իւէ լահիսընընը թէպտիլի գապիլ ատտ օլունմամատտ իսէ տէ, պու պէնճէ միւշքիւլ սրը։ Զունքի, չիթթիքլէր ֆրգասը՝ Բայսթակտա էէմմիեեթլի պիր էքսէրիսէթի հարզ օլտուգատան մատտա, 1903 սէնէսի դէկտեմբերին 19 ունտա նիհայէթ գապան թիճարի մուահէտէլէրին թէճտիտի իլուն, Ալմանիանն լաղմ օլան թէչէպպիւսաթտա պուլունմասընը խարար իւէ թալեպ իսիեօր։ Ալմանիա հիւքիւմէթի՝ թիճարէթ բօլիթիգասընտա այրընա պիր մէլէք իթթիհատ իսէճէք օլուբսա, Ալման սէնատիինէ գարշու «մուգապէլէի պիլ միլ» գատխտինի թաթպիգ իթմէք զարուրէթ քէսպ իսէճէք սրը։

Ալմանիա՝ պաշ վէքիլ Գաբրիվինին 1891 սէնէսինտէ ագտ էյլէտիեի թիճարէթ մուանֆէտէլէրի սահէսինտէ, իգթիսատի իշլէրտէ պէօնիւք պիր մէվզ զաանարագ Ֆրանսանին եէրինէ կէչմիշ սրը։

Հալպու քի շիմտի՞ եանի եէնի թարիֆէ թաթպիգ օլունճաղ օլուբսա, Ալմանիանն իթթիհատ վէ թիճարի գուվվէթինէ խալել կէլէճէք սրը։»

ՍԲԱՆԻԱ.—Վէ ՕԳԹՐՈՒԱ ԿԷՕՄՐԻԲԼԷՐԻ.—Պիր գաչ կիւնէն պէրու Եվրօքատն ալընան հաղատս մէճանընտա՝ օգթրուա եանի տախիլի կէօմրիւքլէրին Սբանիատա խայը տէտի գօտուեա սէպէպ վէրտիեի անլաչըմը սրը։ Ուզուն միւտէթտէն պէրու տախիլի կէօմրիւք մէսէլէսի պիթթին Եվրօքանին նազարը սրգգաթընը ճէլպ իթմիշ, իւէր իգթիհատընն գավատի խարիճինտէ՝ պու բիւտումը էօտէնմէ-մէսի լաղմ կէլէճէճէի թէճազգուզ իթ-մէք սրը։ Եվրօքանին հէր մէմլէքէթինտէ պաչ կէօսթէրէն պու իհթիեաճը Սբանիատա տախի հիսս օլունմասը թապիի իսի, պու տա օգթրուալար ալէհինտէ վագի օլան իհթիմատա 2,000,000 քիչի տախիլ օլմասը իւէ տապիթ օլունեօր։ Եաընընզ Մատրիտ չէհրի՝ օգթրուալարընին էօսէնմէսի իչուն 10,000,000 ֆրանգ գատար մէսարիֆ իճրա իտիլմիշ, պուտա Սբանիա հիւքիւմէթի պիւտճէսի իչուն օլաբգճա էհէմմիեէթլի ատտ օլունմուշ սրը։ Մէզքիւր իթթիմատա՝ օգթրուա մէսէլէսինտէն պահա իսիլիրսէ տա, Մ. Սակասթանին պու պապտէ զայրէթ իսէճէկի թէէմին իսիլմիշ սրը։ Իթթիհատ էնտասընտա, Մ. Ալվարեզ Օգթրուա մէսէլէսինին բարամնթասատա միւզաքէրէ իսիլմէսինէ հաճէթ օլմասընընը պէեան իթմէքի իւզրինէ, օլ վէճէնէլէ միւթթէֆիգէն գարար վերիլմիշ սրը։ Օգթրուա հիւքիւմէթինին էն մուհիմ վարիատթընտան օլտուղու ճիհէթէ, մէզքիւր բուսումը գալարբրլմասը հագդընտա իթթիհատ իսէլէճէք թէճպիրլէրին նէ տէրէճէլէրտէ ֆաֆտէլի ջտուղու անլաչըլըր։ Շիպէնի հօգ տուր քի, Սբանիատա պու բուսումն ըլճի՝ մէսարիֆին գալարբրլմասընա սէպէպ օլուբ, պոչ պապտէ հիւքիւմէթէ պէօհիւք վարիատթ թէլմին իսիլէճէհինտէն, Սբանիանն անվալը մալիսէսի՝ պիր գաթ տանա բալան իսիլմիշ պուլունանագ սրը։

ԱՄԵՐԻԿԱ ԹԻՃԱՐԷԹԻ.—Ֆրանսանէն էսպագ թիճարէթ նազրլարընտան Մ. Սիկֆրիտ՝ թէճգիգաթը իլմիլէճէ պուլունմագ իւզրէ, Ամէրիգա վէ Գանատաեը կէպտիլէն սօնրա, Բարիսէ ավանթ էյլէմիշ սրը։

«Թանդ կազէթասը մաճանարբրէրինտէն պիր զաթ թարաֆընտան վուգուպուլան միւրաճաաթ իւզրինէ, Մ. Սիկֆրիտ՝ Ամէրիգասասի միւզանէտա թընը հիքեաեէ էթմիշ սրը, պիշտ պու պէեանաթընն էն զիհատէ չանանը իսթիֆատէ կէօրտիեիսմիւզ ճիհէթլէրինի նագլ էտիեօրը։

Մ. Սիկֆրիտ ատեօր քի. գէրգ սէնէ էվվէլ պիր տէֆա տանա Ամէրիգասը զիհատէթ եմմիշլամ սրը, ս զէման կէօրտիեիսմէ չէյլէրէ պու կիւնքի թէրագգիյատի արասընտա բէք ադիմ պիր ֆարզ վար սրը։ Մէսէլա Սէն Բօլչէհրի՝ պու կիւն 163,000 նուֆուսը հազի զէնկին վէ զարիճի պիր չէհր հաղինի ալմըշ սրը։ Ս զէման Շիգակօ վէ Նիւ-Օօրք կիպի պէօհիւք չէհիրլէրատ տէօրթ պէշ գաթը պինալար կէօրտէլի միւ-թէհայիրը օլմուշ իսիմ. պու տէֆա 28-30 գաթը պինալար կէօրտիւմ։ Պու կիւն Ամէրիգասա 304,000 քիլոմէթրօ թուլինտէ տէմիր եօլը վար սրը։ Օրուզ եէտի պին լոգոմոթիֆ, 260,000 եօլճը վագոնը. 1,328,000 եչնա վագոնը պուխաթլար իւսթիւնտէ հէման սուրէթը տախիտէ իսթիմալ օլունմագտա սրը։ պուհնրը վիճուտա կէթիրմէք իչուն, 95 միլիար ֆրանգ սէրմէէ սարֆ իսիլմիշ սրը, իսխալաթը 4 միլիառ 250 միլիոնա, իկրամաթը 7 միլիառ ֆրանգ պուլիգ օլմագտա սրը, իհրաճաթընն իսխալաթտան 2 միլիառ 250 միլիոն ֆրանգ ֆազլասը վար սրը քի, պէօյլէ պիր հալէ պու կիւնէ գատար մէմալիքը միւթէմէտտիճէնին հիչ պիրինտէ թէճատաիֆ օլունմամասը սրը։ Սանատթլարտա քի թէրագգիյատա տա թիճարէթէրի տէրէճէնտէ. մէսէլա Բրիթիրսպուրկ չէհրի՝ մասէնճիլիքտէ պիտնպանրն էն մուհիմ պիր եէրի տիր. պու էհէմմիյէթ օհավալինին հալվ ծլտուղը մէնապիի թապիկէ վէ էհալիսին մէհարէթ վէ ֆէալիյէթի սահէսինտէ հուսուլէ կէլմիշ սրը, չէհրին թա 30 քիլոմէթրօ իլերիսինտէ պաչլանան ֆաբրիգալար՝ չէհր իչինէ գատար տէվամ իսէրէր. կիւնանիզ կիտիլէճէք օլսա սիմ սիեան պիր չէհր կէօրիւլիր, Բիթիրսպուրկ օ գատար կիւզէլ, օ գատար մուվաֆֆագ վէ մուսաիտ պիր մէվզրատա պուլունմագտա սրը քի, օրատա վիրժինիսէն կէլէն մատէն քէսմիւրէրինին թէնէլաթսօսը 6 ֆրանգա սաթըլմագտա սրը, Գրլիվլէնտ թարիֆը իլէ նագլ օլունան Սիբէրիէնի հավզասը մատէնէրինին պիր թէնէնթսօսընն 1000 քիլմ. մէսաֆէէ նագլ իչուն, նիհայէթ 4 ֆր. ռնսարիֆը նագլիյէ վուգու պոլմագտա սրը։

Ամէլէ իսճրէթլէրի տէ Եվրօքանընքիլէրէ նիսպէթ գապալ իթմէեէճէք տէրէճէտ սրը։ Սանատթլարտա չալըշանլար՝ եէվմիեէ 15-20 ֆր. ալըրլար, մամաֆիչ սանատթքեարլարընն մէհարէթ վէ զայրէթի սահէսինտէ, հէր կիւն եէնի մաքինալար իսիթիրա խիլմէքտէ սրը։ Մէսարիֆի պէօյլէճէ զիհատսէյլէ ազալտըլմագտա սրը։ Պու մաքինալարընն իճատա վէ խիթիանլի նէթիճէսի օլարագ, Ամէրիգա մամուլաթը՝ Ինկիլիզ վէ Ալման մամուլաթընտան տահա ուճուզ օլարագ իսթիհսալ օլունուեօր։ Մէսէլա չօրապ ֆապրիգալարընտա իշլէրին թագսիմինէ սօն տէրէճէտէ բիահէթ օլունմագ, միւքէմմէլ մաքինալար իսթիմալ իսիլմէք սահէսինտէ, ամէլէլէրէ եէվմիեէ 9 սաաթ չալըշմագա մուգապիլ 10-15 ֆր. իճրէթ վէրիլէպիլիեօր։ Էն ատի իշլէրատ գուլլանըլան ամէլէ՝ 7,5 ֆր. եէվմիեէ ալըր։ Հաթթա գատընլարա տա տօգուզ սաաթ իշ իչուն, 6 ֆր. եէվմիեէ վէրիլիր։ Սամրիգատա կէչինմէք՝ զանն օլունտուղը գատար միւշքիլ տէրիլ տիր։ Պէօհիւք չէհրլէրէ-տէ իգամէթկնան իճարը՝ Եվրօքատա նիսպէթլէ բէք զիհատ իսէ տէ, տիկէր թարաֆատա մէվճուտը զրբարիյէ տահա ուճուզ տրը։ Էլպիսէ՝ Եվրօքա ֆիլեսթրնատա տրը։ պու հալին նէթիճէսի օլարագ, օրատա իճրէթլէ միւթահտէ օլանպր Եվրօքատա քիլէրտէն տահա ըչեֆալը պիր հալտէ կաշարար։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Մէճլիսը մէպրիճ ադարը՝ ֆօֆաէսինտէ պուլունան տարիլ ֆինանը Ճահանէ էտպիսիսաթ շիպէսի միւտիր—մուավինլիթի վազիֆէսինի տախի իֆթիմէք իւզրէ, Մէրարիճ նէզարէթի մէքթուպի գալէմի խիլէֆաբնտան իկզ. Մահմուտ Զարիֆ պէեէ թէֆվիզ պույրուլմուշ վէ մուամալէյին մուգատասէտա թահսիլիճի իճրա գըլընմըշ սրը։

ՆԸՃԱՆ

Սուրիյէ վիլայէթի մէքթուպճըսը Ռիֆաթ պէյէ իչիշնին ռիհպէտէն Օսմանի վէ Մէհլիսը իտարէ պաշ քեաթիպի Ֆագգ էֆֆենտիէ ռիհպէի մէզքիւրէն Մէճիտի նշանը վիշանլարը էնան պույրուլմուշ սրը։

ՏԱԼԻԼԻՐՅԵԼ

ԲՐԷՆՆ ԱՏԱԼՊԻՐ հազրէթլէրի՝ Ալմանիա սէֆարէթի մահիյէթինէ մէճմուր Լօրէյ վարտունա բաքիպէն, Ատալարա տօզրու պիր թէխզգիհ իճրա ռիմիսէր վէ պաթ 9 բատուէլէրինտէ Շարլօթ կէսիսինէ տէօնմիշլէր սրը։

—Լվվէլքի կիճէ բրէնտ Ատարպէրթի հազրէթլէրինէ պիր զիհաֆէքը Ֆէնիյէ քէչիտէ պույրուլմուշ սրը, Զրհաֆէքը Սէնիյէտէն սօնրա, Բրէնն հազրէթլէրի՝ Ցէրսատատէթ պուլունտուղարը միւտէթ զարֆընտա մաղհար պույրուլտուգարը հիսնը գաղտրտան տօլաը թէչէքքիւրարը մահատաարը զարը հազրէթը ճէնապը Բատիշահիէ արզ վէ բիմը վէտաը ինֆա էյլէմիշ սրը։ Միւշարիլէյհ Բրէնն հազէթլէրի՝ սիւնքի բազար կիւնիւ Շարլօթ սէֆինէսի իլէ Պէյրութա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէմիշ սրը։

—Տէրսատատէթ պուլունտուղարը միւտէթճէ մահատուրը Բրէնս Ատարպէրթի հազրէթլէրի հագդալարընտա իսրազ պույրուլան իլիֆֆաթատան տօլաը, իսրէրաթար վէ իսրէրաթօրիձա հազրաթը թարաֆիլարընտան թարաֆը Եէրէֆը հազրէթը Բատիշահիէ իքինճի տէֆա օլարագ, Թէլէկրաֆլա պէեանը թէչէքքիւր օլունմուշ սրը։

ԳԱՅՍԷՐԻՅԵԼԷՏ պիր պապ ճէպհանէլիք իւէ պիր պապ էֆրատը ասքէրիյէ տարբէսի եարբրմասընա իսրատէի Սէնիյէտ չէրէֆտուտար պույրուլմուշ սրը։

ՄԻԼԻՒՅԵԼ իտատի մէքթէպլէրի

ՍԱՄՍՈՆ մուսուլմանական գարշը մէկզոր օլան մուսեէնէի թէպպիյէ տախի մէճլիսը սընէիյեէճէ լաղվ իսլամիշ տիր։

ՃԷՄԻՅԵԷԲԸ Թըպպիյէի Շահանէ՝ տօքթ. Մօրթմանըն բիեասէթի թահթընտա ինիդատ էյլէմիշ տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ վէ Կալ գըթալարը-ընն տալիյէ սթաթիսթիքլէրինէն իքի նիւսխէսի՝ ախտ օլտուղու տարիրէէ թադատի իսլամիշ տիր։

ՇՈՒՐԱՅԻ տէվլէթ միլքիյէ տարիրէսի աղասընդան տէվլէ. Աբրահամ բաշա հազրէթլէրի՝ Վիէննատան էվվէլքի կիւն Շպրդ Սիւրաթ գաթարըլա Սթանպուլա կէլմիշ տիր։

ՍԷԼԱՆԻԿՅԷ պիր գուտուզ խան թախանէսի հաբըլաճագմըշ։

ՊՈՒԼԿԱՐ Գուամանտասընընն Պօրիս նամընտաքի վաքիրը՝ բէնիչէնպի՝ կիւնիւ Գարա տէնիզէ միւթէվէճճիհէն լիմանըմըզդան հարէքէթ էյլէմիշ իսէ տէ, մէզքիր վաքօրտան չիմոհիէ գատար խաչպէր ալընմասընընդան, էնտիչէ իսիլմէքտէ տիր։ տէրոնինտէ 200-տէն զիեատէ եօքտու վար իմիշ։ Ինչալահ պիր լիմանա մուվասլէթ էյլէմիշ տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ սէֆիրի՝ հէնտէզ Դարհաթրը պուլունտուկլարընդան, Թարապլուսա թէկտվի օլունմադտա իմիշէրա։

ԲԷՇԻՏՕԼԼԸ Մէհմէտ Էմին նամընտա պիր գաթիլ թութուլմուշ տըր։

«Թէրճիմանը Հագրգաթ»տա օգունմուշ տիր։

«ՆԱՉԻԼԼԻ վէ հիլարընտա ֆապրիգպէօրարքն երիսէ ագտը իթթիֆագ իւէ բէնճակրէրտէն պէհէր գանթար բամուդ իլուն, 28 դրշ. պուրմա իճարէթի ալմագտա օլտուղլարը խապէր վէրիլիւբ։ Ֆուգարաի նասը ըզբարխէն չու մուսմէէի իհթիւալքեարանէսէ գարչու հիւքիւմէթը Սէնիյէէմիզին էն կիւզել պիր թէտպիր իթթիխաղըլա, բէնճակրէրէրին զարար վէ զատրտան վիգաեէ օլունճագլարը չիպկէսիզ տիր։»

ԲՈՒՄ ԲԱԹՐԻԴԽԱՆԷՍԻ.— Պուլկարքիսթան գաբաբ քէթխիւտասը Իվան Կէչօֆ էֆէնտի՝ էվվէլքի կիւն Բում բաթրիգխանէսինէ կիթմիշ վէ Անէօլու Պէրկենտա քեսին Անա Անատասիա մանպիթերը մէսէլէսինին ահէլէ իլէ հալ խիլէճէեէնի բաթրիգ էֆ հազրէթլէրինէ թէպլիղ էյլէմիշ տիր։

ՍԻՍԱՄ պէյլիեինին գաբաբքէթխիւտասը Գօսթանթին Սթէֆանիտիս էֆ.՝ էվվէլքի կիւն Գուսար Շէրիֆ բաթրիգը. բիեթպ. Տամիանօս էֆ. հազրէթլէրինի գիեարէթ էյլէմիշ տիր։

ԲՈՒՍԻՆ ագիարէթի թէրճիման մուավինլէրինէն Մ. Կրամաթօբուլօ տախտ բաթրիգ Տամիանօս էֆ. հազրէթլէրինի խաչամտի իլուն գիեարէթ էյլէմիշ տիր։

ՍԻՆՕՊ նահիպի վէ Պիտաեէթ մանքէմէսի բէիսի Ամմէտ Շիւքրի վէ Իհրամ Մէհմուտը Բիւչպի էֆէնտիլէրին հուգուգ վէ ճէզա թահսիլաթընտան զիմմէթլէրինէ ադչէ կէչիրմիշ օլտուղլարը անպաչրլարագ, մուսամիէսիիմանընդա մուհաքէմէ ալիթնա արընմալարը իճապ իսանլընլարէ էմր օլունմուշ տըր։

ՏԻՎՐԻՆ ՄԱՏԻՆ սանճաքընտա պուլունան Տիարպէքիր վալիսի պէյ էֆ. հազրէթլէրի՝ մէրքէզը վիլայէթէ ավտէի իթմէք ի զրէ, հօլա չրգմըշ տըր։

ՃԷՐԻՏԻ ՄԱՀԻԼԲԻՄԸ ատիյէէտէն Տավասա էրուրը զէման օլտուղունա տարիր վէրիլէն իսիիաէ գարարընդի՝ լաղմ օլան թէտրգաթը եարըլմադարդան, խթիտաթ մանէմէսի թարաֆընտան՝ Ամնոիդ խալիմէսի՝ հիւքմիւն պօզուլմասընը մուճիպ պուլունտուղը՝ մանքէմէի թէ տեիլ հուգուգ տարէէնինտէն վէրիլէն պիր իլամտա կէօսթէրիլմիշ տիր։

Իլամտա. վէքիլին սրֆաթը գանունիյէսի կէսթէրիլ ռէմէսի, վէ միւճրիմիյէթ գարարընտա, ֆիլիլին թէսավվուր պէհան գարարընտա, Ամերիկա թէսավվուրը պէհան իսիլմիշ տիր։

Ամերիկա. վէքիլին սրֆաթը գանունիյէսի կէսթէրիլ ռէմէսի, վէ միւճրիմիյէթ գարարընտա, Ֆիլիլին թէսավվուր պէհան գարարընտա սաբրլմասը՝ հիւքմիւն պօզուլմասընը մուճիպ օլտուղը՝ թէմիզ մանքէմէի հէվա տարէսինտէն վէրիլէն պիր իլամտա կէօսթէրիլմիշ տիր։

ԲԱԹՈՒՄ չէկոսլովակիյէնէ թաեին օլունան ըրիճ. Յովհաննէս էֆ. եաղրնտա մէկմուրիյէթի եէրինէ կիտէճէք տիր։

ԱԿՆ նահիյէսի էհալիսնտէն Սալիաղա նամընտա պիրինին զէվճէսի պիր պաթնտա տէօրթ նէֆէր զըզ տօղուրտուղու վէ անալարբլա չօճուգլարին արհէթլէրի եէրինէ պուլունտուղը «Մալիմաթ»տա օգունմուշ տըր։

ԷՎՎԷԼԲԻ կիտէ սաաթ 9 տա Կալաթատա Արապ ճամիի ճիվարընտա Անմէտ խամիտ պիրինի Բէթրիսի Եուվանիսի նամընտա պիրի՝ ճէրհ էթմիշ վէ մէճբուռն միւթէսիրէն վէֆաթ էյլէմիշ օլտուղը վէ մէճմուրինը պիտսինճէ միւճրիմին թագպընա վէ մուսամէլաթը գանունիյէնին իհրասընա միւսարաաթ օլունտուղը էշիթիլմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս մէկ քանի օրէ ի վեր կը գրենք, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան պատրաստութիւններուն ձեռնարկուած է Ատանայի մէջ։ Կիլիկիոյ թեմերուն ներկայացուցիչները՝ որոնք պիտի ընտրեն Կաթողիկոսը, դեռ ամբողջութեամբ ժամանած չեն Ատանա։

Գեր. Տ. Սահակ Սրբազան՝ խորհրդակցութեամբ Տ. Կիրակոս Սրբազանի, այս պարագան նկատողութեան առնելով, փոխած է նախորդ որոշումը եւ փոխանակ հոկտ. 15 ին, առաջիկայ չարթուան մէջ պիտի կատարուի ընտրութիւնը։

Հոկտ. 20 ին ներկայացուցիչները պիտի գտնուին Ատանա և հաւանականաբար յաջորդ կիրակի օրը (21 հոկտ.) ակզբնաւորութեան ձեւակերպութիւնները ու ժողովոյ նիստին բացումը տեղի պիտի ունենայ։ Հետեւաբար կաթողիկոսական 6 քահանայներու ընտրութիւնը հոկտ. 22 կամ 23 ին հաղորդ պիտի կրնայ կատարուիլ։

Ամեն. Ս. Պատրիարքը հետեւեալ շրջաբերական կոնդակը հրատարակած է.

ՄԱՂԱԳԻԱ. ԾԱՌԱՑ ԵՒՍԷՊԻՍԿՈՊՍ ԲԻՍՏՈՍԻ, ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲ ԱՍՏՈՒԾՈՑ ԵՒ ՇՆՈՐՀԻՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՈՅՆ ԵՒ ԿԱՄՕՔ ԱԶԳԻՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Սիրեցեալ որդւոց մերոց, համօրէն հաւատացեալոց Սուրբ և Ուղղափառ Եկեղեցւոյս մէջ), շնորհք և սէր և խաղաղութիւն և օրհնութիւն տիրապետեսցէ։

Առաքելական է պատգամն, որ կը պատուիրէ ամէն Քրիստոնէի. «Պարտ է վարդապետել և դարձնել ընդ-ունել զԲանն Տեառն Յիսուսի, զոր ինձ իւր ասաց. Նշանագրել է մանաւանդ զոր ինձ ասասցուս» (Գործք. ի. 35)։ Այս հրման վրայ մեք ալ շարունակ յորդորներ կուղղենք ձեզ, տալ ու նուիրել, տալ ու ողորմել, տալ ու դարմանել, և աղքատիկ կարողութեանց նկատմամբ չենք դադարիր գալ ու բաղխել ձեր սրտի դուռները, բացատրելով կարօտութեան պէտքերը և ցուցնելով միջոցները ու խրատելով օգտակարագոյն եղանակը։ Կը յայտարարենք մանրամասն կատարեալ ուրախութեամբ թէ մեր խրատներ ապարդիւն չեն մնացած և ամէն անգամ որ մեք և մեր նախորդներ և մեր գործակիցներ դիմած են մեր բարեպաշտ ժողովրդեան, անոնց նուէրներն ու ողորմութիւնները հասած են առատապէս, և անով պահուած և պահպանուած և զարգացած են բոլոր մեր կրօնական և բարեգործական և կրթական հաստատութիւններ։ Յայտնի է ընդհանրապէս թէ մեր ազգային հաստատութիւնք մնայուն կալուածներով հարուստ չեն, այլ անոնց ամէնուն կեանքն ու արդիւնքը ժողովրդեան նուէրներով ու ողորմութիւններով պահած է։ Եւ այս մանաւանդ արենայայտնի է մեր Ազգային Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի վրայ։

Տրուած նուէրներուն մէջ կան մեծաքանակ նոպիրատուութիւններ, նշանաւոր շինութիւններ, հարուստներու վայել ողորմութիւններ, որովք քանի քանի մեծանուն անձեր Բարերարի անուամբ պատուուած են։ Կան եւս մանր ողորմութիւններ, ձեռքէ նուէրներ, համեստ ընծաներ, որք կամ պնակի և գանձանակի մէջ թողուած և կամ ուղղակի Հիւանդանոցին յանձնուած լինելով, քովէ քով կու գան և մեծագումար օգնութիւն կը կազմեն, ոչ նուազ յարգի և ոչ նուազ արդիւնաւոր։ Այս եղանակներէն զատ կայ նաեւ անուղղակի օգնութեան եղանակ մը, նոյնիսկ է գնել այն նիւթերը և առարկաները, որք կը պատրաստուին Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան խնամքով, և կը վաճառուին ի նպաստ նոյն Հիւանդանոցի, և պարբաստութեան գոյգն ծախքը զեղչուելով, մնացորդը կը լինի Հիւանդանոցի հաստատ և գնողներուն կողմանէ իսկապէս օգնութիւն։ Ասոնցմէ քանի մը տեսակներ կային արդէն, նոքա ալ կը կարգադրուին հետզհետէ, և ամէնուն համար հաւասարապէս յանձնարարութիւն կընեմք. այլ առանձին կերպով մտադրութիւն կը հրաւիրեմք Հիւանդանոցի հրատարակած Օրացոյցներուն վրայ, մին Փոքր և դիւրագին մէկ դահեկանի, միւսը Ընդարձակ և ճոխ տասը դահեկանի։ Օրացոյցը ամէն անհատի ամբողջ տարուան մը համար անհրաժեշտ ընկերն է, որ շատ կարեւոր դիտելիքներ ու պիտանի տեղեկութիւններ և ժամանակի հաշիւներ և եկեղեցական տօնից և պաշտամանց ծանօթութիւններ կը պարունակէ, որք ճիշդ և վաւերական կերպով հաւաքուած են։ Ինչ կ'արժէ, Սիրելիք, եթէ ամէն Հայ, բոլոր Պարտիարքութեանս սահմաններուն մէջ, Նոր տարւոյ առթիւ դահեկան մը տայ և հատ մը Փոքր Օրացոյց գնէ, և ով որ կարող է տասն դահեկանով գեղեցիկ և օգտակար և առատ հմտութիւններով լեցուն Ընդարձակ Օրացոյց մը ստանայ, բայց այս կերպով հնար է մինչև իսկ քանի մը հարիւր հազար Օրացոյց սպառել և Ազգ. Հիւանդանոցին քանի մը հազար ոսկիներ նուիրել։ Անցեալ հաշիւները զննելով կը տեսնենք թէ լաւագոյն տարիներու մէջ հազիւ քանի կամ երեսուն հազար օրինակ Օրացոյց ծախուեր է, իսկ անցեալ տարւոյ մեր յորդորին վրայ յիսուն հազարը անցեր է, որ տակաւին շատ քիչ է բաղդատմամբ մեր ժողովրդեան, մինչև հարիւր հազարի չափ Օրացոյց միայն Մարաքաղաքիս մէջ հնար է վաճառել, թո՛ղ ուրիշ քաղաքներ, թո՛ղ ուրիշ գաւառները։

(Մնացեալը վերը)

Ս. Պատրիարքը երէկ Մայր եկեղեցւոյ մէջ քարոզ խօսելով օրուան ոտնից առթիւ, գեղեցիկօրէն ներկայացուց Ս. Թարգմանիչները, որոնք Հայ Մատենագրութեան սանդիները եղան և սա՝ մակաբերութիւնը չէնչեց թէ գրաբար լեզուին և գատենագրութեան հինգ-քարերը կղերը հաստատած է մեր մէջ։

—Ազգ. Պատրիարքարանին կողմէ նամակ մը ուղղուելով հանգուցեալ Յարութիւն փաշային ժառանգորդներուն, փաշային Պէշիկթաշի Ռիզէ-ղէնցին թաղուելուն առթիւ, իմացուցուր է թէ օրէնք մը կայ՝ որ կը տրամադրէ 50 ոսկի առնել եկեղեցին թաղուող անձանց ժառանգորդներուն կողմէ։

—Պէօյիւքէրէի քարոզիչ Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վէհապետեանի և տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ միջև ծագած անհամաձայնութիւնը կարգադրելու համար, Ս. Պատրիարքին կողմէ Փոխանորդ Սրբազանը և Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան երէկ Պէօյիւքէրէ երթալով՝ հարկ եղած միջամտութեամբ հաշտութիւն գոյացուցին։

—Պէրպէրեան Յովհաննէսի Յանձնաժողովը չարաթ առտու գումարուելով Ս. Պատրիարքին բնակարանը, խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Յովհաննէսի սարքման համար։ Զբաղեցաւ նաև նոր չինուելիք Պէրպէրեան վարժարանի չէնքովը, ճարտարապետի մը հետ։

—Եգիպտոս գտնուող Պէրպէրեան նախկին ուսանողները 40 անդ. ոսկի զրկեր են Աչխէրեան Յոթչկանի Յանձնաժողովին։ Գասդրիճէզէն ալ 57 ոսկի յանձնուած է։

—Նկատելով որ աւագերէց Տ. Աշխարհն հայր, իր խոր ծերութեան պատճառաւ, գործնականօրէն չկրնար վարել Մայր Եկեղեցւոյ քահանայից դասը և նկատելով որ իր յիսուն և երկուամեայ քահանայագործութեամբ արժանի է Աւագութեան աստիճանին, Մայր եկեղեցւոյ քահանայից դասն ու Թաղ. Խորհուրդը՝ երէկ խառն նիստ գումարելով, միաձայնութեամբ որոշեց Մայր Եկեղեցւոյ քահանաներէն Տ. Միքայէլ քհնյ. Աշճեանը փոխանորդ կարգել Աւագերէցին, իրաւունք տալով Ն. Արժանապատուութեան վարել Աւագերէցութեան պաշտօնը, հրամմանաւ և խորհրդակցութեամբ Տ. Աշարհն հօր։

Այս որոշում մատուցուեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ի հաստատութիւն։

—Երէկ Յովհաննէս Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան հրաւէրի մը համաձայն, Ս. Պատրիարքին բնակարանը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ։

Տիրան պէյ և Տիկին Տ. Տատեան, Տէր և Տիկին Նազարեան, և Տատեան. Պապեան, Զայտան, Մարգարեան, Ճէզայիրլեան և Փափազեան գերդաստաններն իրենց խորին խորհակցութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որք ներկայ գտնուելով ողբացեալ ՏԱՅԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՇԱՅԻ յուղարկաւորութեան, բարեհաճեցան իրենց ցաւակցութիւնն յայտնել։

Բերա, 14 Հոկտ. 1901

—Երէկ առաւօտ Հիւանդանոցի Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյն մէջ քարոզիչ Վարդան Վ. Բրոխորոնեան հանդիսաւոր պատարագ մատոյց, և նոյն առթիւ Կիւլպէնկեան գերդաստանի ննջեցեալներն ալ յիշատակուեցան։ Յարութիւն էֆ. բարեպաշտ փութկոտութեամբ անձամբ ներկայ կը գտնուէր պաշտամանց իրեն հետ ունենալով Հիւանդանոցի փոխ. տնօրէնը։ Որբերը, որբուհիները իրենց հանդիսաւոր օրերու զգեստները հագած կը գրաւէին եկեղեցին իրենց վարժապետներու և ուրիշ պատասպարելիներու հետ։ Հոգեւոր մունդէն վերջը Կիւլպէնկեան գերդաստանը յիշած էր իր բարեհամբաւ նախնեաց որինակին համաձայն մամնական մնունդով մը ալ ուրախացնել Ազգին Տան 1014 պատասպարելիները։ Ժամը 7ին բոլոր պատասպարելիները իրենց սրահներուն մէջ ճաշեցին։ Ճաշացուցակը կը կազմէն գլխաւորաբար փորը լեցուած հնդկահաւ և սերկեւիլի անուշեղէն։ Իրիկուան ճաշին ալ խորոված միս բաթաթէսով։ Այսօր ալ պատասպարեալները պիտի ճաշեն Յարութիւն էֆ.-ի ծախքով և ի մէջ այլոց իրենց պիտի բաշխուի աւանդական քրքմաեղինձը (դերոե էլլո)։

Այսօր ժամը 4ին Գասդրիճէի Կիւլպէնկեանի գերդաստանի ընակարանին մէջ տեղի պիտի ունենայ Յարութիւն էֆ, Կիւլպէնկեանի պսակադրութիւնը ընտանեկան չրջանակի մէջ, որմէ յետոյ Կիւլպէնկեան ամոլները ճեպընթաց կառախումբով Եւրոպա պիտի ուղեւորին։

—Մայր եկեղեցւոյ քահանաներէ Տ. Միքայէլ Աշճեան՝ երկար ատենէ իրենց կ'աշխատէր ճիշդ երկու դարէ իվեր Մայր եկեղեցւոյ մէջ պաշտօնավարող քահանայից վիճակագրութիւնը, հանդերձ ամիսի կենսագրութեամբ։

Այս գովելի աշխատութիւնը արդէն աւարտելու չատ մօտ ըլլալով, Տէր հայրը մտադիր է նախ պարբերաբար հրատարակութեան տալ օրաթերթի մը մէջ և ապա դատ տետրակով մը ալ հրապարակ հանել, հասոյթը յատկացնելով բարենպատակ աղքատասիրական գործի մը։

Անաւասիկ ընտիր գործ մը, որուն վրայ մինչև հիմայ եկող գացող Տէր-պապաներէն և ոչ մին մտքէն բան մը անցուցած էր։

—Երուսաղէմի պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Եպիսկ. Երէցեան, իր հետը ունենալով Երուսաղէմի միաբան և Պէյրութի նախորդ հովիւ Տ. Կարապետ Վ. Տ. Կարապետեանը, ուրբաթ իրիկուն Ֆէնէրի Յունաց Երուսաղէմի պատրիարքական Փոխանորդարանը գնաց՝ բարի գալուստ մաղթելու համար Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքին, որ սակայն կայս. Պալատ գացած ըլլալով՝ նոյն պահուն, Դերապատուութիւնները հետեւորդը ընդունուեցան Պալատ փոխանորդին կողմէ։

—Երուսաղէմի Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանի հիւանդութեան վտանգաւոր հանգամանքը անհետացած է թէեւ, սակայն վերջերս տեղի ունեցած բժշկական խորհրդակցութիւն մը հարկ դատած է Ն. Սրբազնութեան համար՝ ատեն մը մասաւոր աշխատութիւններէ հեռու՝ հանգիստ պահել ինքզինքը։

—Բաղէշի նախորդ առաջն. Տեղապահ և Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց վարժարանի նորընտիր տեսուչ Եպիսկ. Չիլինկիրեան Երուսաղէմ հասած է։

—Ակնարոյժ Տօքթ. Էնկլիմեար, անցեալ չորեքշաբթի օր Ազգային Հիւանդանոց այցելեց և ամբողջ յարկերը պրպտելով իր գոհունակութիւնը յայտնեց տիրող կանոնաւորութեան և մաքրութեան համար։

—Երէկ Գասդրիճէի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ՍՕՖԻ Մ. ԱՂԱԹՕՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսը մաքի 5½ին, նախագահութեամբ Երուսաղէմայ Պատ. փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեանի՝ շրջապատեալ Տ. Կարապետ Վ. Կարապետեանէ, Տ. Տաճատ Վ. Ոսկանեանէ, Տ. Ներսէս Վ. Ոսկանեանէ եւ տասնի չափ քահանայներէ։ Գէորգ եպիսկ. դամբանականը խօսեցաւ որով ի վեր հանեց հանգուցեալին առաքինութիւնները, իբր ընտանեաց մայր, իբր բարեպաշտ տիկին և իբր պատուաւոր անդամ Հայ իգական սեռին։ Հանգուցեալին պարագայից կողմէ պսակներ զրկուած էին։ Ներկայ էին Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Բարսեղ էֆ. Սթամպուլուեան, Աւետիսեան էֆ., Մկրտիչ էֆ. Մանուկեան, Բարսեղ էֆ. Մանուկեան, Մաթուս էֆ. Ունճեան, Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեան, Ս. Ղազարոսեան էֆ., Արթինօֆ Եղբարք, Զարմայր էֆ. Ճշմարտասասեան, Գասնիկ էֆ. Սարգիսեան, Լեւոն էֆ. Բանիկեան, Գասնիկ էֆ. Համբարձումեան, Գարեգին էֆ. Զէրքէզեան և բոլոր պարոնայք։ Հանգուցեալին երեց որդին Լեւոն էֆ. Աղաթօն սգակիր կը հետեւէր դագաղին, որուն մատուցին ներկայք իրենց ցաւակցութիւնները։ Կարոնները ու ծոսկերը բռնած էին Ս. Աղաթօն գերդաստանի հայ և օտարազգի բարեկամք։ Թափորը եկեղեցիէն ելլելով նաւամատոյց ուղղուեցաւ և մարմինը չոգենաւակով փոխադրուեցաւ Խազիւղ ուր ամփոփուեցաւ Աղաթոնեան գերդաստանի դամբարանին մէջ։

—Նոյնպէս երէկ Գասդրիճէի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՍՕՖԻ Ց-ԿԻՒԼԷՍԷՐԵԱՆԻ։ Տ. Գէորգ Սրբազան կը նախագահէր Կարապետ և Դանիէլ վարդապետներէ ու քահանաներէ շրջապատեալ։ Հանգուցեալին բոլոր պարագաները ու համակրողները ներկայ էին տխուր հանդէսին։ Մարմինը չոգենաւակով Պօսֆոր գիւղ փոխադրուելով ամփոփուեցաւ ընտանեաց դամբարանին մէջ։

ՀԱՆԳԻՍՏԱԿ, կը հրատարակուի այսօր Պէրպէրեան Տպարանէն պատկերազարդ. գեղեցիկ տպագրութեամբ։

ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ

Դասընթացք Նոխաբերութեան

ՀԱՄԱԿԵԴՐՈՆ ՄԵԹՈՏՈՎ

Կ'ուսուցանէ Բերայ-Գիւղ-Ընդ, Բաղտէշլեան Երեսնամեայ, Պատմութեան և Աշխարհագրութեան, Թուաբանութեան, Գիրոնութիւններ և Մայրենի լեզու։

Դպրոցական նոր տարեշրջանի առթիւ կը յանձնարարենք այս նոր ու կարեւոր ձեռնարկը որուն չնորհիւ կարելի պիտի ըլլայ գործադրել միօրինակ ծրագիր և ժամանակացոյց։

Տան սենեակ համար 10 դրշ.

Բաժանորդագին

Տաճկաստանի համար 25 դրուշ

Արտասահմանի համար 8 ֆր. (3 ռբլ.)

Դիմել հրատարակչին՝ հետեւեալ հասցէով.

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ, Խօրասանճեան խան Մէրտէնէր Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ԱԳՇԱՄՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ԼՈՆԴՐԱ, 26 Հոկտ.— Մ. Զէնպրըլէյն՝ Էտինպուրկա իրատ էյլէսիի պիր նուէթգաս, Պօէրլէր ալէյինէ չիտաթլի թէտպիրլէր իսրասը գարարլաչարրըմըզ օլտուղունը պէհան իսմիշ տիր։

—Գօլօնտան կէլէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ, Գօլօմպիալըլարը թէքրար էքսուաթէօր հիւքիւմէթի հուսուսլարընտա եէնիլիքլէրի վէ ժէնէրալ Բոզաթընը էօլսա տիւշտիեիս պիլմիրիլիեօր։

ԲԱՐԻՍ.—Մէպուսլարտան Մ. Պէրրի՝ Ճէնուպի Աֆրիգանընդա սալիմ վէ պիթարաֆ եէրլէրինտէ, Պէյր գասընդան վէ չօճուգլարընը մուհաֆազա իչուն, Իսկիլիթէրա մարիֆէթի իլէ եէրլէի թէտարիք իթթիրիլմէսի մագսատըլա, Ֆրանսա հիւքիւմէթինի տիկէր հիւքիւմէթլէրլէ պէրապէր հարէքէթ իթմէկէ տավէթ էյլէեէճէք տիր։

— Ֆիլատէլֆիանընդա մէֆքուչաթ ֆապրիգասընտա եանկընը օլուպ, 19 քիշի թէլէֆ օլմուշ վէ պիր չօգ քիշի տէ եարալանմըշ տըր

ՐՕՄԱ.— Իթալիա բարլամէնտասը՝ հոկտ. 30 տա թօպլանմաղա տավէթ օլունմուշ տըր։

ՎԱՇԻՆԿԹՕՆ.—Մ, Բօքէլ՝ Զին թաղմնամէնընը թագսիմաթը խուսուսընտա, Լահէյ հաքիմ մէճլիսինին միւտախէլէսի լաղում կէլէճէեէնինի պէհան էյլէմիշ տիր։

ՊԷՐԼԻՆ.— Սալթանաթը Սէնիյէ խրամմէթինտէ պուլունան էրքանը հարպիյէ գամմադամլարընտան Հավչիտ պէյ՝ պու կիւն Ալմանիա իմբէրաթօրը հազրէթլէրինին հուզուրլարընա գապուլ օլունմուշ տըր։

ՊՐԻՍԹ.—Պու կիւն «Կամպէթթա» նամ զըրնը՝ ալինիզ էնտիրիմիշ տիր։ Պահրիյէ նազըրը Մ. Լանէման՝ պու միւնասիպէթլէ իրատ էթտիեի նուգթա, մէզքիւր զըրնը՝ եէնի հարպ կէմիլերի եարըմաը իչուն, թէրթիպ օլունան բրօբրամա մուվաֆրդ տիւշտիւիրի վէ գարատա օրտուսունա ֆըրանսաեէ պահչ իթմէքտէ օլտուղը էմնիյէթի՝ տէնիզատ տէ եարըլմասը գարարլաշմըշ օլան հարպ կէմիլերինին պահչ էթմէքտէ պուլունտուղունը պէհան էյլէմիշ տիր։

ԿԵՃԷԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 27 Հոկտ. — Ավսթրիա Մաճարիսթան խարիճիյէ նազըրը գօնթ Կոլոխովսքի՝ Բրէնս Մուրաթը ճէնազէ ալաեը մէբտիմիմնէ պուլունմագ իւզրէ, Վիէննատան Բարիսէ հարաքէթ իթմիշ տիր։

ՐՕՄԱ.—Բաբա հազրէթլէրինին անվալը իբհիյէլէրի՝ էնտիշէի մուճիպ տիր։

—ԲԱՐԻՍ.— Լահէյտէն կէլէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ տէնիլիմիշ տիր քի, Թրանսվալ բէյնը հիւքիւմէթի Բրիւկէր Պօէրլէրին ասքէրի լէվազիմինի արթըրմագ իչուն, իբի միլիօն ֆր. ալմըշ տըր։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱԿԸ

BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՃԷՐԻ

Հոկտեմբեր 26, 1901

le 26 octobre

Ֆրանսիոյ էահամը	(3% Français)	100 .27
Բէժի	(Tab. Turcs)	307
Գօնսոլիտ.	(R. Turque D.)	23 .30
Շըրէնտրֆէր	(Lots Turcs)	97
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	511
Թրանսվալ	(Transvaal)	76 .50

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Բ. Մ. ՊՕՋԱՃԵԱՆԻ

30 առ 100 վեղջով

	դրշ.	փր.
Ֆրանսերէն Աշֆազէ Գին	1	20
Ֆրանսերէն ընդարձակ քարականութիւն	»	
Դրպանի բառարան Ֆրանսահայ	»	5
Լ'Էքօ տը Բաուի, Ֆրանսերէն բառարանով	»	10
Լ'Էքօ տը Բաուի, լոկ Ֆրանսերէն	»	5
Աչխարհնարար քեր. տարրական ընթացք	»	2
Աչխարհարար քեր. միջին բարձրագոյն ընթացք	»	4
Աչխարհագրութիւն Ա. Պօղոսեանի	»	4
Մէճէլլէ, Օսմ. քաղ. օրինագիրք (անվեղջ)	»	20
Ինքնապաշտպանութիւն գիտական, գաղղիական և միզանցքաբորբոքային ախտերու դէմ	»	6

Մէջ՝ էնդրոնոթէզ։— Զգաստգնչալար Սօգուչ կազմարար Արշակ Մանուկեան, թիւ 10, գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Սաղմոս կիսակաշի, 100 փարայ

Ծանօթ.—Դրամական ներէ սպասած է, ըսեն, մի՛ հաւատաք։

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԿԸ

Էահ. Ուս. տիւն ագչ. գաբ.	25	—25
» » » էն եիւքէք	25	—25
» » » էն աչաղը	25	—24½
Բումէլի չըմէնտ. ագչ. գաբ.	97	—50
» » էն եիւքէք	97	—62
» » էն աչաղը	97	—50

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիօնը Օս. փր.	12	—30
Սիկարէթ Ա.		—90
» Բ.		—49
Թրամվայ	5	—70
Ժուխանա	1	—60
Օսպիկասիօն Թրամվայ	480	—
Ասիւրանս	3	—70
Գրէսի ժէնէրալ	0	—10
Սօսիէթէ Օթթոմանն Իսկ. փր.	0	—12
Լօրիօտ	55	—
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէգ	403	—
Թրանսվալ	77	—
Բրնսթըմ Թասվիլաթը	465	—
Գրէսի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	262	—50
Անասոլը չըմ ագսիօնը	9	—17

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՕԱՐԸ

Օսմ. լիրասը 100 դշ. տան	դշ.	բր.
Ֆէյազ մէճիտիյէ ֆարզը	108	—
Մէթալիք	99	—
Իսկիլիպ լիրասը	110	—04
Ֆրանսայ ալթունը	87	—29
Բօլ	90	—30
Բրէմից ալթունը	51	—08
Գարպոն գաղմէսի	8	—68

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԿԸ

Լօնտրա 25 Հոկտ.

Իսկ. էահամը Իսկ. լիրասը	92	—25
Օսմ. էհամը ագչլը	23	—37
» գաբանաը	23	—37
» » Բ	49	—25
« » Գ	26	—62
Օսմանլը Պանգասը	10	—75
Մըսրը Տուլ. մութթահէճ	108	—12
Գուլկար իսթիգրազը	83	—
Գամպիս Բարիզ 3 այ վասէ	25	—350

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110	— 5
Բարիզ 3 այ վասէլը	22	—80
Ֆիորէն Մանդաք	——	
Վիէննա չէքի (գուլդէն)	——	

Բարիզ 25 Հոկտ.

Ֆրնս էահ. 4% ֆր.	100	—27
» » 4½ %	101	—70
Եէնի Օսմ. էահամը ագչլը	23	—70
» » գաբանաը	23	—60
Բումէլի չըմէնտրֆէրի	98	—75
Օսմանլը Բէժիսի էահամը	307	—
» Պանգասը	514	—
Գրէսի Լիոնէ	961	—
Իթալիա էահամը	98	—85
Բանքրիթէ Թիւրք	484	—
Օսմանիյէ	425	—
Տուան Օթթոման	508	—
Սբանիօլ	70	—
Թրանս

ՏՈՔՍՕՐ

Մ. ՁԻՎԱ ԻՐՃԻ

ՄԱՍՆԱԳԻՏ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՌԺԻՇ

ՄԱՆԱՒԱՌԱՐՉ

ՎԻՐԱՒՈՐՈՅԺ

ԼԱՆԿԱ

Գլ. Ե Ոստ. Ինքնագրեն եկուն երկու ժամ է Մաքրելիներ, Արդարեան գրասենեակը. Ուրիշ ժամանակ, նոր հիւանդ, Լոնդոն էր գոռնը։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ յարգ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստանոցներուն մէջ 400է աւելի չքաղրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զոր և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

THE SINGER MANF. CO. TRADE MARK

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵԻԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած շէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Գալաթիա՝ Դարաքէշ թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մանաւանդ՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ԽԱԼԻՍ ՄՕՍԿՕՅ ԼԱՍԹԻՐԼԷՐԻ ԿԷԼՏԻ

ՎՏԱՆԿ ՎՐՈՒՆԿՈՎՈՒ ՓՈԽՈՍ ՈՒՂՂԱ

RUSSIAN-AMERICAN INDIA RUBBER CO.

ТОВАРИЩ. РОСС.-АМЕРИКАНСК. РЕЗИН. МАНУФАКТ.

1860 Т.Р.А.Р.М. С.ПЕТЕРБУРГЪ.

ԽԱԼԻՍ ՄՕՍԿՕՅ ԼԱՍԹԻՐԼԷՐԻ ԿԷԼՏԻ

ԻՒՋ ՔԷՕՇԵԼԻ ՄԱՐԴԱՍԷՆԱ ՏՐԳԴԱԹ ԷՏԻՆԻՋ

Խալիս Մոսկօֆ լասթիք քալոշները ալմաք արգուսընտա պուլունանլար եօգարտաքը չու իւչ ատէտ մարգանա արգդաթ էթմինլէր. էն զիեատ իւչ քէօշէլի մարգանա քի, իչինտէ 1860 թարիխի վէ ալթընտա տէ Ռուսսա եազը իլէ Սին Բիթիրսպուրկ քէլիմէսէ պուլունտաղ։

Մէֆալիքը Շահանէ իչիւն եէկիանէ ատէնթասը՝ Մ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ 27—10

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին

Ի ՊՈԼԻՍ

Թանգարան

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի աղնութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանքց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գինեղու գերազանց ժամանութիւնը։ Փափաքողներուն քաջալօկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրտաքեաղ և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատունները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի տարեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լաքատիէ Որդիք և Ինկ. 28, Ռիւ Շաթոտէն։
ՊՈՍՊՈՌ.— ՊՊ. Ապքար և Ինկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալիքեան.
ԳԱՀԻՐԷ.—Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէռան Արտիթի.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Ս. Մեծատուրեան։
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։
ՌՈՍՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բասմաճեան։
ԶՄԻՐՆԻԱ.— Պ. Հայրիրիա Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տէնօ Ֆէրմանտէղ.
ԻՄՍԿԻԻՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պեսրոսեան Եղբարք։
ՏՐԱՊԻԶՕՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.

17—24

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԻԳԱՒ, ԹԻ ՄԻԼԼԻ ՖԻ. 7500000

1899տա մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.	19,534,276
» » եանկլեն » » »	460,267,208
» » » բրիմի »	1,455,965

Էյմիւր էյլէթիւ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիլ չէրաթի իլէ սիկորթա ագա տէր

Եանկլեն էրլը հէր նէվի պինա վէ էշկա իւզերինէ սիկորթա ագա իտէր։

Նէֆէսի էրլերը մալ, էվրաղը նագարիյ վէ վարոյ սիկորթա լարը գապալ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½%, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմէթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շերքէթին Պանքէրլերի (Տէրսաատէթտէ Գէչէտի Լիմնէ, Լիմնարատա Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, Սօֆեատա Պանգ Նասիոնալ Պուլկար։

Թաշրալար իչիւն միւստահտ վէ միւթէպէր քէֆալէթլի աճէնթլէր արանըլըյոր

Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթլ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Դալաթա Մէրթէպանի սոգագ, ճէտիտխան

Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիշ.— Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ՏԻՐ ԹԱՊԻՊԻ Ե. ՀՕՃԵԱՆ

Գրաբար Գեղեցիկ Մօտ Ֆոտոգրաֆ
Բէյլիմնլիքը ոստոգնոտ, Նումերօ 52

Հէր կիւն սապահտան կիճէ եարը-սընա գատար միւսթիէյի Հօչեան էֆ. թէտաւիլիանէսինէ միւրաճաաթ իսէն զէվաթը գապալ իլէ տիր ազրբարը, չիւրիւքլիւեի վէ պուլարտան իլէրի կէլէն ազրգ խասթալրգլարընը էն միւքէմմէլ վէ սան թէրթիպտէ ալաթ վէ իլաճլար իլէ թէտավի իտէր։ Ալթէն, բլաթին, էմայլտան տիր ալտուրուլուպ զայէթ զարիֆ վէ սէնաաթքարանէ տիր թագըմլարը իմալ իտէր կէրէք քառչու վէ կէրէք ալթէն տիմաղ իսթիմալը իլէ Հէր միւրաճաաթ իսէն թէէմին էտիլը վէ տէրէօհատ էտիլէն վագիֆէ մէմնունիյէթի սուրէթտէ իքմալ օլունտուգտան ասնրա թէվֆիէ օլունուր։

Բազար էրթէսի, չարշանպա վէ ճումսա էրթէսի Սթամպոլ ճիհէթիտէ պուլունան ամիւլթիքիլերինի սապահտան էօյլէէ գատար Պահէ Դարուտա Ա. Սահակեան Տիր. Թէտավիխանէսինտէ գապալ իտէր։

Լիւզումը թագտիրինտէ բազար կիւնլերի տախի միւրաճաաթ օլունապիլիր։ 2—20

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւմպիլէյի՝ ան պիր սէնէ մուգատէմ, Մէքթէպի Հուգուզը Շահանէտէն պա չահատէնամ, խուրուճ իթմիշ, վէ գէյրլէթ ու խսթիգամէթիլէ հէր քէսին հիւզիւնա թէվէճճիհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, էրպապը նամուս վէ լիյագաթան վէ պիրինճի սընքի տավ վէքիլէրինտէն մասրուֆ պիր զաթ տը։

Քէնտիլէրի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօհատ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիւմ մուգապիլինտէ ալթը այրգ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապալ իյէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիւմաթ ալմագ իսթէէնէլերէ պէյանը բէյ վէ իթթայը մալիւմաթտան գաչընմագ։ Էքսէր տավալարտան քէչին իւճրէթ ալմասընը կիսպլ, բէք չօղալրընտա տուէյէն թէվիլիյէտէ գուսուր էյլէմէզ։ Սապահլարը սաաթ 2—6եա վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եաղընտանէսինտէ պուլունուր։

Իսթէրլիսանէսի՝ Պապը Ալի ճատաէսինտէ Մուսուլ խանընտա 22,23 վէ 24 նումէրօլը օտաար տը։

ՈՒԷՍԴԷՐՆ

A.D. 1851 TORONTO WESTERN LONDON

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՐՍՅԱԼ ՖՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	Ինկ. լիրա 6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» » 1,250,000
Քեամիլէն թէէսիսէ օլունմուշ սերմայէ	» » 410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրիշումումիսի. ԳԱՒՌԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Պահէ Դարու, Ամանիսամի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իչկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տը

ԻՄԹԱՒ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարընն սերմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100% օլտուղը հալէ Ուէսթընքի 125% տիր։ Իչթէ պու հագիգաթ Ուէսթընքն բագիպլէրինէ թէֆէվվիգ իթմիշէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տը։

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸԶ

Ադղընընզին գօգամասընը, տիւլերինիզին խասթալրգտան քիւլլինն արի գալմասընը արզու իտէր իսէնիզ Պաղչէ Գարբուսընտա Նիզամիէ գարագօր գարշու քէօշէնտէ 1 նումէրօլը մահալը մախսուստա տիշ թապիպի

ԽԱՉԻԿ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

պուլմալըսընը։

Մումպիլէյի Մէքթէպի Թըպիէի Շահանէտէն մէզգուն օլուպ, հիշ պիր ազրը հիսս իթթիրմէքքիզին տիշ չէքմէքտէ մուճիսի պուլունտըղը պիր իւլաճ իլէ եալընըզ իբի տէֆտատա էն չէտիտ տիշ ազրբլարընը քէսմէքտէ, «սքօրբիթ»կիպի հէր նէվ տիշ էթի խասթալրգլարընը թէտավի իթմէքտէ էֆէնտին էն սան ուսուլի իւզրէ վէ նէվ վիճատա ալէաթլար իլէ տիշ տալրըմագտա տը։

Էնվայի թագմ տիշ վէ չէնէ իսալընտաքի մէհարէթի քեամիլէսի ումում միւշթերիլէրինին հիւսնիս թէվէճճիհինի ճէլտ իթմէքտէ տիր։

Ճումսա կիւնլէրի մուայէնէխանէտէ բազար կիւնլէրի տէ կէտիկ Բաշտան Համամ ճատատէսինտէ, 15 նումէրօլը խանէսինէ միւրաճաաթ իսէն ֆուգարայը մէճճանէն թէտավի իտէր։ Սապահլարը սաաթ 1½ գատար վէ ագշամլարը տախի սաաթ 11էն սօնրա հէր վագթի խանէսինտէ պուլունուր։

ՏՕՔԹՕՐ ԶՕՊԱՆՅԱՆ

Մումպիլէյի փարիսէ միւտէթի մէտիսէ էմրազը տախիլի վէ ասապիսէ քէսպի իսթիսաս իլէյտուպ սարա, էբսազմաս, իսթէրիք, եարբմ պաշ ազրբսը, նիզվիլ, ուզգունզլուգ, ույգունա կէզմնմէ, չօճուգլարին իտրար թութամամալարը վէ էնվահի սինիրբասթալրգարընը էյէկերիք իլէ թէտավ իյէտիլի կիպի միսէք սուլարը, վէ միսէ սուլունընդ արթմասը վէ էքսիլէսի պաղըրսագ, գալպ, ագ վէ գարաճիյէր վէ պիլէճիմէ էմրազը տախիլիէի սարիէի ֆէնինը թրպպրն էն սան քէշֆիաթը իւզրէ հէր կիւն սապահտան էօյլէնէ գատար իստանպօյտա օգճիէր պաշընտա (Սինէման) վէ ուզուն շարշուտա (Մէրիտի) էճզախանէլերինտէ վէ էօյլէտէն սօնրա, պէյ օղլու ճատտէի քէպիրտէ Օտիսն թէաթրոսու գարշուսընտա 165 նումէրօլու Մուայէնէխանէի խուսուսիէսինտէ միւրաճաաթ իսէն իսթաթէկէանը գապալ իյէր։

Մուայէնէխանէի խուսուսիէսինտէ հէր նէվ թէտավիի էյէքթրիկի վէ էյէքթրիկ պանէսսու մէվճուտ տուր։

ՏՔՍՐ Ց. ՇԷՐԻՆԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գուլմգարու Մօսս.-Թաշի Թիւ 15

ՄԱՍՆ ԿԵԱՆ ԷՖ.Ի ԴԵՂԱՐԱՆՆ ԱԼ ԿՐԳՏՈՒՐ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիէ քեսին (էճզախանէի թիւրքիյէ) եէվմը քիւշաբնան պէրի կէսսթէրտիկի իսթիզամ վէ տրգգաթտան վէ իհզար օլընան քեսֆիֆէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօլայը չէհրիմիզին էն մուքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկերլէրինէ նուամունէի իմթիսալ օլմագ չէրէֆինի իհրազ իթմիշ տիր. պու տրգգաթ վէ իհթիսամա մունզամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախան լերճէ ասը նազարը էհէմմիյէթէ ալընաճագ մէվզուսուն պաշլըճասը տրը. ամմէնին միւսէլլէմ վէ տեվարը բէսմիյէնին տախի մուսատտագ օլտուղը իւզրէ պուբատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսիսատն պէքլէնիլէն չու խրտէմաթը միւսթահսէնէյէ պէր իլավէի ինսանիյէթ քեսարի օլմագ քիզրէ եէվմը թէէսիսատն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իսէն պիլիմի զուէֆայի խասթէկեան մէճճանէն թէտավի իթթրիմիմք վէ մուալէճճաթը լազըմ տախի քէզա պիլա իւզրէթ իթա իսիլիմք կիպի իհթիյար օլընան ֆէտաքարլըգլար նազարը տրգգաթա ալընաճագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին իսթիհսալը մէնֆաաթտան զիյատ հէյմ ճինսինէ խրտէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբէրվէրի իւզէրինէ թէէսիս իսիլմիշ օլտուղը տերհալ թայեէնդիրէր, իչթէ չու թատատա օլընան հիմէմաթը մասրուֆէտէն նազի տիր քի պու էճզախանէ թարիզը թէրագգրտա գաթի տէրէճաթ իսէրէք, պու կիւնքի մրթէպէի իրազ էյէմիշ վէ պու հիւզէն տէ էրպապը միւրաճաաթն մէմնունիյէթի վէ էնիսիյէթինի վէ սաքրպպանընն տախի խօշնուտսիսինի ճէլզ էյլէմիշտիր։

Մէքքիր էճզախանէտ քեսֆիֆէի իլէ վէ էմրազտա քէսպը իսթիհսասը իմամ էյլէմիշ մէշահիրը ասրպպա հէր կիւն էվզաթը մուայէնէտ հազրը պուլունտրգլարը կիպի զիւքիր ու ինսանէ մախսուս օլտուղ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլէր մէվճուտ տրը. էճզախանէտէ պուլունան այէաթ վէ էտվաթը ֆէնն նիյէսիրն միւքէմմէլիյէթի սէպկիպ իլէ եէկեանտ տէնիրմէյէ չայան օլան (թանիլիանէ) իսէ ճանիկը հիւքիմէթը Սէնիյէտէն էվրօբատա տոգուզ սէնէ թանսիլ իսթտիրլիքտէն սօնրա իլէ տէֆա օլարագ քիմիկկեր տիբլօմասընը իհրազ իլէ չէրթիրզէ ավտէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը Թրպիէի Շահանէ քիմիկկեր մուալիմէրինէն Տօքթօր Անէտ Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիսար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր. մուամիլէյէին ֆէնինը թաչիլտէքի իգթիսարը պուբատա նասը մալիմ իսէ, էվրօբաճատա օ տէրէճէ մարուֆ տրը, մուամիլէյէ պէտէնը ինսանտա միւհթաճը թահլիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմամ իլէ պիրթանիլ աթրպպանա իհզար վէ պինայէն ալէյէ աթրպպայի մուամիլէյհիմին իչէրինի պիր զաթ տահա թէսիլ իթմէքտէ օլտուղը կիպի մերի օյան մատնի նէպաթի հէր նէվ մէվատոը տախի սուրէթը միւքէմմէլէ թահլիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 5—8

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս Մահմատ Փաշայի Բէյ-Իւ Բիր 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մը՝ ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաև ֆոնդան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ ժան են։ 83—106

ՏԷՐ և ՏՕՐԷՆ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՆԵՍ Ֆ. ԳԱԼԱՍԷՐԵԱՆ

)(20)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻ ԷՖԷՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԼԽՊ ՏՈՀՄԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Զ.

Օնիկի՝ սպասկական շէչտով մը,

—Կեցի՛ր, ես ո՛րու աղջիկ առնելդ ալ կը հասկնամ, և ան ատեն չես կրնար ձեռքէս ազատիլ, ըսաւ։

—Պարապ յոգնութիւն է. աղջիկ-տեսի խնդիր չէ, ուրիշ բանի համար կուգայ քահանան։

—Ինչ բանի համար կուզէ թող գայ, ես այսպէս ըսեմ. կ'ուզես մտիկ ըրէ՛, կ'ուզես ո՛չ, ան մարդը քուկին մանկութեանդ պատճառ պիտի ըլլայ, վերջը չեմ խառնուիր։

Օնիկի թէև չէր ճանչնար քահանան, սակայն բերնին եկածը կուտար, վստահ ըլլալով որ միամիտ տղան ամէն բանի կը հաւատար։

Մինակ քահանան պախարակելով չէր վերջանար սակայն գործը, Օնիկի գրպանները իրենց դատարկութեամբ կը հեծէին, նոր պատրուակ մը անհրաժեշտ էր Արտաշէսէն դրամ կորզելու համար։

—Երէկ Մատամ Պուասէնն տեսայ, ըսաւ յանկարծ խօսակցութեան ընթացքը փոխելով։

—Ո՞ւր տեսար, հարցուց Արտաշէս հետաքրքիր երեւոյթով մը։

—Հարցնելդ աւելորդ է, ես ամէն տեղ կրնամ տեսնել զայն, քանի որ ազատ մուտք ունիմ Բերայի բարձր դասու սալօնները։

—Է, ինչ խօսեցաք, ինչ ըսաւ ինձ համար։

—Ինչ պիտի ըսէ, այդ աղքատ Ղաղարոսը ո՞վ էր, ինչու հետդ բերիր, ըսաւ։

—Ինծի՞ համա՛ր կըսէ կոր աղ քաները։

—Հապա ո՞րի համար պիտի ըսէ, անոնք ամէն մարդու չեն հաւնիր, Եւրոպայի տիկնին մը սալօնը մտնելու համար կամ բարոյական, ընկերական արժանիք մը ներկայացնելու ես, կամ նիւթական. կարճ խօսքով կամ մեծահռչակ գրագէտ մը, փաստաբան մը, բանաստեղծ մը ըլլալու ես և կամ առատ դրամ սփռելու ես չորս կողմդ. և կամ ամենէն անհրաժեշտը, գոնէ շիքութիւն մը ունենալու ես, հրապոյր կենալու է ընկերութեանդ մէջ։

—Շիտակը դուն այս առաւելութիւնները կը մարմնացընես վրադ։

—Ինծի ինչ կը նայիս դուն, ես «էրէն» չորս ծայրը ջուրը տուած եմ, դուն ինծի հետ չես կրնար չափուիլ, ես քուկին ծանրութիւնովդ ոսկի կերեր եմ այդ սալօններու մէջ։

Օնիկ գաւազանը ճռճռելով ինքն իր վրայ շրջան մը ըրաւ.

—Իրա՛ւ կըսէ, ուրկէ վաստակած էիր աղ ոսկիները հարցուց Արտաշէս երգիծանօք։

—Ձեր ջնորհիւը կ'ապրէի կոր մինչեւ հիմա, ծո՛ վաղը շահաւոր ձեռնարկի մը մէջ կը մտնեմ, հանքի մը, կամ մեծարժէք գործի մը միջնորդութիւնը կընեմ, քու հօրդ ձգած ստակներուն կրկնապատիկը գրպանս կը դնեմ։ Եթէ քեզի պէս քիթիս աղտը ուտելով ապրէի, հիմա հարիւր հազարներու տէր կըլլայի։

Արտաշէս վերջին ծայր գրգռուած խօսակցին ակնարկութիւններէն, կաս կարմիր կորեցաւ, մատամ Պուասիէի իրեն տուած ածականը մանաւանդ խիստ ծանրին եկաւ, անոր համար որ դեռ մէկ քանի գիշեր առաջ քանի ոսկի կորսնցուցած էր այդ կնոջ խաղասրահին մէջ։

—Իրա՞ւ, Օնիկ, հարցուց, մատամ Պուասիէն այդ աչքով կը նայի ինձ, թէ դուն կատակի համար այնպէս կըսես կոր։

—Եղբա՛յր, ես քեզի բարեկամաբար ըսեմ որ, այդ կարգի Եւրոպական սալօնները մտնող մարդը, երբէք մրքէն անցընելու չէ, Սալմաթօմրուքի ու Թօփգաբուի կեանքը, հոն վեհանձն ըլլալու է, թէ՝ խօսքով, թէ՝ շարժուձեւերով և թէ՝ դրամով։ Տալ կայ, տալ ալ կայ. ուր է սանկ ամականը համրող վարժապետի պէս դողդողալով դրամները մէկիկ մէկիկ դնել խաղասեղանին վրայ, ո՞ւր է ֆալն, ճոխ, ընկերական մարդու երեւոյթով անհոգ նետել ոսկին, որպէս թէ բնաւ կարեւորութիւն չունենար աչքիդ։

—Ես ինչ կընէի կոր ան գիշեր, կը դողայի կոր։

—Հիմա պակասութիւնդ աչքիդ չերեւար, վաղը երբ մարդու մէջ մտնես, ելլես, կեանք սովրիս, սալօններ յաճախես, այն ատեն պիտի հասկնաս հիմակուան դիտողութիւններուս արժէքը։ Ծո անանկ տէրտէրի ձեռք պագնելով, վարդապետի փիլոն համբուրելով մարդ չես կրնար ըլլալ։ Քալէ՛, տեսնամ, քալէ՛ բախտդ բանըմէ է, այս գիշեր կրկին Սուաէ կայ մատամ Պուասիէի տունը, քալէ որ մարդ ըլլաս, տիրացութեան հոտը երթայ վրայէդ։

—Ե՛ս, Աստուած չընէ որ անգամ մ'ալ տունէն ներս մտնեմ ան կնոջ որ ինծի համար այնչափ ծանր խօսքեր ըրեր է։

—Անխելքութիւն չուզեր ծո՛, քալէ առջիս ինկիր տեսնամ, այս օր ամենէն մեծ մարդիկ հոգի կ'ուտան այն սալօնէն ներս մտնելու, սակայն չեն ընդունուիր, գիտցիր բարեկամութեանս յարգը. տեսնամ քեզի, անանկ ելլա՛ ձեւ մը բռնէ որ մատամ Պուասիէ զըզլայ իր սխալ գնահատումին վրայ։

Արտաշէս հոգի կուտար մատամ Պուասիէի սալօնին համար, այն տեղի ընկերութիւնը խիստ զուարճալի էր. խաղասրահ մը ունէր տիկինը ուր կը յաճախէին երկու սեռէ զբօսասէրներ։ Օնիկի ըսածը ճիշդ էր, Մատամ Պուասիէ ընտրանք միայն կ'ընդունէր հիւրերը, բայց ինչ ընտրութիւն. պատուաւոր մարդիկ գործ չունէին հոն, ոչ ալ այն կարգի անձինք կրնային մտնել որոնք գոնէ քսան, երեսուն ոսկի չունենային իրենց գրպանը։ Երիտասարդութիւն, դրամ և դիւրախառնութիւն այս երեք պայմաններով միայն կարելի էր մտնել Օնիկի ջատագոված սալօնը։

Սրուակեանի ժառանգը պահ մը փորձեց ծանրէն ծախել ինքզինք, արժանապատուութիւնը վիրաւորուած ցուցնելով, բայց խօսակիցը՝ հանած վարած աղուէս,

—Շատ նո՞ղն մի քաշեր Արտաշէս, ըսաւ, վաղը կ'աղաչես, բայց անկարելի կ'ըլլայ անդամ մ'ալ ներս ընդունուիլ, անոնք անդամ մը նոր ըսին մի, ալ անկէ ետք կարելի չէ իրենց որոշումէն դարձնել, Ֆլօռանալ պիտի գայ եղեր աս գիշեր։

—Ֆլօռանն, սա թխորակ աղջիկ մը կար նէ ան, ծո՛ ան ինչ չարաճճի նայուածք ունէր։

—Մինակ ան չէ, այս երեկոյթը շատ արտակարգ պիտի ըլլայ, երկու քոյրեր եկած են Բարիզէն, երկու անթեւ հրեշտակներ և դեռ ո՞վ գիտէ ուրիշ ինչ նոր դէմքեր պիտի տեսնանք։

—Բայց երբ յոռի գաղափար մը գոյացուցած է վրաս տանտիրուհին։

—Մի՛ թ, ալ գլուխս կը տանիս կոր, պիտի չերթա՞ս։

Օնիկի ոտքի ելլելով մեկնիլ կեղծեց, իսկ Արտաշէս ձեռքէն քաշեց ու կրկին նստեցնելով զայն, ինքն ալ պատրաստուեցաւ մեկնելու։

(Շարունակելի)